

Taksometru nozares regulējums Eiropas valstīs

Īsumā

Eiropas Savienībā (ES) nav vienotas regulējošas sistēmas, kas visaptveroši noteiktu taksometru un vieglo automobiļu komercpārvadājumu kārtību, tādējādi katra dalībvalsts šo jomu reglamentē neatkarīgi. Lai gan pieejas ir atšķirīgas, visās aplūkotajās valstīs – Austrijā, Igaunijā, Īrijā, Lietuvā, Nīderlandē, Polijā, Slovākijā, Slovēnijā, Somijā, kā arī Norvēģijā – ir izstrādāti normatīvie akti, kas nosaka komercpārvadājumu sniedzēju licencēšanas procedūras, pakalpojumu kvalitātes un vides aizsardzības prasības, kā arī nodokļu nomaksas un kontroles kārtību.

Licenču izsniegšanas nosacījumi valstīs atšķiras, tomēr vairākumā valstu ir noteikts vienots licencēšanas modelis, kas ļauj vienā licencē iekļaut dažādus pakalpojumu veidus, tostarp taksometru un vieglo automobiļu pārvadājumus pēc pieprasījuma. Licencēšanas procesā bieži tiek vērtēta pārvadātāja reputācija, finanšu stabilitāte, profesionālā kompetence, kā arī transportlīdzekļu atbilstība noteiktām prasībām. Parasti licenču skaitu nenosaka kvotas un to piešķiršanas vai anulēšanas lēmumi tiek balstīti uz pārbaudāmiem kritērijiem.

Braucienų cenu noteikšanas pieejas valstīs atšķiras. Mēdz būt noteikti fiksētie vai maksimālie tarifi, taču pakalpojumu sniedzējiem var tikt dota iespēja cenas noteikt pilnībā patstāvīgi, ievērojot pasažieru informēšanas pienākumu. Nereti mēdz piemērot arī papildu maksu, piemēram, par bagāžu vai gaidīšanas laiku.

Vides aizsardzības un pakalpojumu kvalitātes prasības aizvien biežāk kļūst par nozīmīgu komercpārvadājumu nozares komponenti. Daudzās valstīs tiek noteikts transportlīdzekļu maksimālais vecums, ieviesti zemu un nulles CO₂ emisiju standarti, kā arī piedāvātas subsīdijas videi draudzīgu transportlīdzekļu iegādei. Vienlaikus tiek stiprinātas prasības attiecībā uz taksometru vadītāju profesionālo sagatavotību – tiek noteikti klientu apkalpošanas, valodu prasmju un uzvedības standarti, lai veicinātu augstāku pakalpojumu kvalitāti un pasažieru apmierinātību.

Lai sekmētu pārskatāmību un nodrošinātu efektīvu uzraudzību, vairākās valstīs darbojas digitālie transporta pakalpojumu sniedzēju reģistri. Tajos tiek apkopota informācija par izsniegtajām licencēm, transportlīdzekļiem, vadītājiem un konstatētajiem pārkāpumiem. Reģistru dati tiek izmantoti gan uzraudzības un kontroles vajadzībām, gan statistikai, turklāt daļa informācijas ir publiski pieejama.

Aplūkotajās valstīs liela vērība tiek veltīta arī nodokļu nomaksai un cīņai ar ēnu ekonomiku. Lai risinātu šajā jomā aktuālos izaicinājumus, tiek ieviesti elektroniskās kases sistēmas risinājumi, obligātā ieņēmumu deklarēšana, speciālo nodokļu režīmi pašnodarbinātām personām un uzņēmumiem, kā arī uzraudzības pasākumi, kas tiek veikti sadarbībā ar nodokļu administrācijām un citām kontrolējošajām institūcijām. Vairākās valstīs ir izstrādātas mērķētas iniciatīvas, kas palīdz samazināt nelegālo darbību apjomu nozarē.

Eiropā lielajos transporta infrastruktūras objektos taksometru pakalpojumi tiek regulēti dažādos veidos, lai veicinātu pasažieru drošību, godīgu konkurenci un garantētu augstu pakalpojumu kvalitāti. Lidostās un citos nozīmīgos transporta mezglos bieži ir atļauts darboties tikai licencētiem taksometriem ar speciālām piekļuves tiesībām, savukārt citviet tiek veidota partnerība ar konkrētiem pakalpojumu sniedzējiem. Retumis oficiālie taksometru operatori tiek izraudzīti konkursa kārtībā. Tāpat bieži tiek noteikti cenu ierobežojumi, lai nodrošinātu, ka pasažieriem nenākas par pakalpojumu maksāt nesamērīgi augstu cenu.

Pāreja uz zemu un nulles CO₂ emisiju transportlīdzekļiem taksometru nozarē Eiropā notiek, izmantojot dažādas pieejas. Daudzviet tiek īstenotas politikas un pasākumi, kuru mērķis ir samazināt emisijas transporta sektorā kopumā. Tomēr šādi pasākumi parasti nav vērsti tieši uz taksometru nozari, bet gan transporta nozares politikas mērķiem plašākā mērogā, lai arī tie daudzviet veicina ilgtspējīgu mobilitāti, kas atbilst mūsdienu vides aizsardzības standartiem. Vienlaikus aizvien biežāk tiek apspriestas regulējuma izmaiņas, iniciatīvas un projekti, kas tieši attiecas uz taksometru nozari.

1. Eiropas valstu normatīvais regulējums un prakse komercpārvadājumos ar taksometriem vai vieglajiem automobiļiem

Lai Austrijā sniegtu taksometru pakalpojumus, nepieciešama derīga [koncesija jeb licence](#), ko izsniedz attiecīgā aprīnka administratīvā iestāde. Šī licence ir juridisks priekšnoteikums, kas apliecina, ka pakalpojuma sniedzējs atbilst visām noteiktajām prasībām, tostarp prasībām attiecībā uz ceļu satiksmes drošību, finansiālo stabilitāti, kā arī profesionālo piemērotību darbībai pārvadājumu nozarē.

[Aprīnka administratīvā iestāde \(Bezirksverwaltungsbehörde\)](#) ir kompetenta pieņemt lēmumus par licences izsniegšanu, kā arī tās atcelšanu normatīvajā regulējumā paredzētos gadījumos, piemēram, ja netiek izpildīti koncesijas nosacījumi vai ir notikuši būtiski pārkāpumi pārvadājumu nodrošināšanā. Papildus aprīnka administratīvajai iestādei uzraudzību pār dažādiem pakalpojumu sniedzējiem var veikt arī citas kompetentās iestādes, piemēram, [Federālo zemju policijas direkcijas \(Den Landespolizeidirektionen\)](#), kas veic papildu kontroli drošības un sabiedriskās kārtības jautājumos.

[Taksometru uzņēmumiem koncesija tiek piešķirta konkrētam transportlīdzekļu skaitam](#), kurus tie ir tiesīgi izmantot komercdarbībā. Šis skaits ir noteikts licencē un paredz maksimālo pārvadājumu apjomu, ko uzņēmums drīkst nodrošināt. Lai varētu palielināt koncesijas apjomu, uzņēmumam ir jāiesniedz pieteikums papildu atļaujas saņemšanai. Uz šo pieteikumu tiek attiecināti tie paši nosacījumi kā sākotnējās licences izsniegšanas gadījumā, izņemot prasību par profesionālās kompetences apliecinājumu.

Lai [saņemtu koncesiju taksometru pakalpojumu sniegšanai Austrijā, uzņēmumam jāatbilst vairākiem kritērijiem. Tam jābūt uzticamam, ar pietiekamām profesionālām zināšanām, reālu pārstāvniecību Austrijā un finansiālu stabilitāti](#), kas nodrošina uzņēmējdarbības nepārtrauktību. Tāpat uzņēmumam jānodrošina pieejamas privātas autostāvvietas tajā pašvaldībā, kur tiek sniegti pakalpojumi. [Visas šīs prasības jāizpilda nepārtraukti visa koncesijas perioda laikā](#), pretējā gadījumā koncesija tiek anulēta. Lai saņemtu licenci, obligāti jāiegūst arī pozitīvs Tirdzniecības un rūpniecības palātas atzinums.

[Reizi piecos gados uzņēmumam jāapliecina, ka tas joprojām atbilst noteiktajām prasībām](#), jo sevišķi attiecībā uz [reputāciju, nodokļu un sociālo saistību izpildi](#). Pretendentiem, kā arī atbildīgajām personām jābūt [ar nevainojamu reputāciju](#), kas nozīmē, ka nav pieļaujama sodāmība par smagiem noziegumiem, transporta licences atņemšana vai būtiski darba drošības pārkāpumi. Tāpat jāspēj pierādīt finanšu resursu pietiekamību un profesionālā piemērotība, ko apliecina ar eksāmena nokārtošanu vai atbilstošu izglītības dokumentu.

Ja attiecīgie dokumenti netiek iesniegti noteiktajā termiņā, iespējams pieprasīt pagarinājumu līdz vienam gadam. Taču, ja prasības netiek izpildītas, koncesija tiek anulēta.

[Koncesija automātiski zaudē spēku uzņēmuma maksātnespējas gadījumā.](#)

[Fiziskajām personām](#), piemēram, individuālajiem taksometru vadītājiem, jābūt ES vai Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstu pilsoņiem, vai arī jābūt Austrijā piešķirtam pastāvīgas uzturēšanās statusam, kas ļauj veikt uzņēmējdarbību. Tāpat nepieciešama faktiska un pastāvīga uzņēmējdarbības bāze Austrijā. Savukārt [juridiskajām personām un komercietību partnerībām](#) jābūt ar juridisko adresi vai pastāvīgu filiāli Austrijā un vismaz vienai personai, kura ir tiesīga pārstāvēt uzņēmumu, jābūt ES vai EEZ valsts pilsonim. [Federālās zemes gubernators](#) var atcelt šīs prasības, ja starp Austriju un attiecīgo trešo valsti pastāv savstarpējas uzņēmējdarbības iespējas, proti, ir noslēgta vienošanās par abpusēju piekļuvi pārvadājumu tirgum. Ja kāds no minētajiem nosacījumiem vairs netiek izpildīts, koncesija jāanulē.

[Taksometru pakalpojumus drīkst sniegt tikai tādas personas, kurām ir derīga noteiktam paraugam atbilstoša taksometra vadītāja apliecība](#). Savukārt uzņēmuma īpašniekam ir tiesības nodarbināt tikai tādus autovadītājus, kuriem šāda apliecība ir izsniegta un ir spēkā.

[Taksometru vadītāja apliecību var saņemt persona, kas atbilst šādiem nosacījumiem:](#)

- ✓ ir ieguvusi B kategorijas autovadītāja apliecību;
- ✓ vismaz vienu gadu pirms apliecības saņemšanas ir regulāri vadījusi automašīnu;
- ✓ ir fiziski piemērota taksometra vadītāja pienākumu veikšanai, tostarp spēj sniegt palīdzību pasažieriem;
- ✓ ir persona, kuras uzticamība ir pierādāma pēdējo piecu gadu laikā pirms apliecības pieprasīšanas.

[Uzticamība](#) ceļu satiksmē nozīmē, ka nav noteikti ierobežojumi vai aizliegumi attiecībā uz braukšanas tiesībām, kā arī nav atkārtotu vai smagu ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, kas apdraud satiksmes drošību; ir sasniegts vismaz 20 gadu vecums; ir nokārtota attiecīga zināšanu pārbaude, kas ietver ceļu satiksmes noteikumus, pārvadājumu regulējumu, darba tiesības, drošības prasības, klientu apkalpošanu u. c. aspektus; ir pabeigta pirmās palīdzības

apmācība vismaz sešu stundu apjomā; ja nepieciešams, jāapliecina arī vācu valodas prasmes vismaz A2 līmenī vai jābūt iegūtai izglītībai vācu mācību valodā.

Taksometra vadītāja apliecība ir derīga tikai kopā ar derīgu autovadītāja apliecību un tiek izsniegta uz pieciem gadiem.

Taksometra vadītāja apliecība zaudē spēku un ir jānodod atbildīgajai iestādei, ja:

- beidzies autovadītāja apliecības derīguma termiņš;
- apliecība tiek atņemta;
- persona vairs neatbilst attiecīgajiem apliecības turēšanas nosacījumiem.

Taksometra vadītāja apliecība var tikt atņemta uz noteiktu laiku, ja tās turēšanas priekšnoteikumu trūkums ir pagaidu rakstura un to iespējams drīzumā novērst. Apliecību iespējams atjaunot, līdzko nosacījumi tiek izpildīti.

Austrijā **taksometru tarifi un papildmaksas tiek regulēti galvenokārt vietējā līmenī, proti, tā ir federālo zemju un pašvaldību kompetence**. Tarifus apstiprina federālās zemes vadītājs (*Landeshauptmann*), ņemot vērā pārvaldījuma veidu un apjomu, ar pakalpojuma nodrošināšanu saistītos izdevumus, kā arī sabiedrības intereses. Tarifi tiek noteikti ar oficiālu rīkojumu un var tikt attiecināti gan uz visu federālo zemi, gan atsevišķiem rajoniem vai konkrētām pašvaldībām. Svarīgi, ka arī **pašvaldībām ir tiesības ierosināt tarifu noteikšanu savā administratīvajā teritorijā. Uzskatāms piemērs pašvaldību līmenī noteiktajiem tarifiem ir Vīnes pilsēta**, kur pašvaldība regulāri pārskata un aktualizē taksometru tarifus, nodrošinot to publisku pieejamību oficiālajā pilsētas tīmekļvietnē. Tarifi ietver gan pamatmaksu, gan dažādas piemaksas, kā arī koeficientus, kas piemērojami nakts stundās un svētku dienās.

Noteiktie taksometru tarifi neattiecas uz visiem pārvaldījumu veidiem. **No regulēto tarifu piemērošanas tiek izslēgti, piemēram,**

- skolēnu pārvaldījumi, ja tiem ir saskaņoti pamattarifi;
- medicīniskā transporta pakalpojumi, ja ar apdrošināšanas sabiedrībām ir panākta vienošanās par pamattarifiem;
- pārvaldījumi pēc valsts iestāžu pasūtījuma, to pilnvaroto uzņēmumu vai transporta asociāciju pasūtījuma, ja tiem ir saskaņoti pamattarifi;
- transporta pakalpojumi cilvēkiem ar speciālām vajadzībām, ja valsts iestādes sedz vai subsidē ceļa izdevumus;
- pārvaldījumi ārpus attiecīgās tarifu zonas vai valsts robežas;
- pārvaldījumi, kas veikti uz fiksētas cenas līguma pamata.

Ja taksometra pakalpojums tiek pasūtīts, izmantojot lietotni vai telefoniski, normatīvais regulējums paredz iespēju piemērot iepriekš saskaņotu cenu, kas var atšķirties no oficiāli noteiktā tarifa. Šādā gadījumā:

- brauciena cena tiek noteikta pirms pakalpojuma sniegšanas;
- tai jāiekļaujas regulējuma noteiktajā minimālās un maksimālās cenas diapazonā;
- taksometra skaitītāja lietošana nav obligāta.

Tāpat **ir pieļaujama kopbraucienų piedāvāšana**, kur vienā maršrutā tiek vienlaikus pārvaldāti vairāki pasažieri. Šādos gadījumos var piemērot samazinātu maksu, taču šajā laikā **jāievēro minimālā tarifa robežas**.

Īpaša kārtība tiek piemērota gadījumos, kad **lidosta un galamērķis atrodas dažādās federālajās zemēs. Šādos gadījumos taksometru tarifu apstiprina federālais klimata aizsardzības, vides, enerģētikas, mobilitātes, inovāciju un tehnoloģiju ministrs**.

Taksometru **tarifiem visas cenas aprēķinā obligāti jāietver būtiskās sastāvdaļas**, tostarp šādas:

- papildmaksa, piemēram, par papildu pasažieriem;
- maksa par pasūtījumu lietotnē;
- starpniecības vai rezervācijas maksa.

Regulējums paredz arī to, ka **noteiktajām cenām jānodrošina samērīgs peļņas līmenis pārvaldītājiem**.

Austrijā **nav atļauti atlaistu piedāvājumi konkrētām klientu grupām**, piemēram, noteiktu profesiju pārstāvjiem, klubu biedriem vai citām grupām. Tādējādi visiem klientiem tiek piemērota vienāda cena.

Par transporta uzņēmumu reģistra (*Verkehrsunternehmensregister*) datu ievadi, labošanu, nosūtīšanu un dzēšanu ir atbildīga attiecīgā aprīņa administratīvā iestāde. Reģistru federālā līmenī uztur **Federālā Klimata aizsardzības, vides, enerģētikas, mobilitātes, inovāciju un tehnoloģiju ministrija**. Savukārt par datu aktualizēšanu un administrēšanu ir atbildīga iestāde, kas izsniedz licenci, proti, aprīņa administratīvā iestāde.

Transporta uzņēmumu reģistrs tiek uzturēts, lai nodrošinātu pārskatāmību un efektīvu uzraudzību pār licencēto pasažieru pārvaldījumu uzņēmumu darbību. Reģistrā tiek apkopota un glabāta šāda informācija:

- uzņēmuma nosaukums un juridiskā forma;
- filiāļu adreses;

- izsniegtās licences;
- transportlīdzekļu skaits;
- atbildīgās personas uzņēmumā;
- būtiski pārkāpumi;
- informācija par personām, kurām ir piemērots aizliegums vadīt pārvadājumu uzņēmumu.

Reģistra dati tiek iedalīti šādi:

- [publiski pieejama informācija](#);
- informācija un dati, kas pieejami tikai kompetentajām iestādēm, kuras ir tiesīgas tiem piekļūt un laikus nodrošināt datu un informācijas atjaunošanu un precizitāti.

No 2025. gada Austrijā tiek ieviests stingrs regulējums, kas paredz, ka taksometru pakalpojumus drīkst sniegt tikai transportlīdzekļi ar nulles emisiju, proti, elektriskie vai ūdeņraža dzinēju automobiļi. Šī prasība ir daļa no valsts klimata politikas un ieviesta arī atbilstoši ES mērķiem, kas vērsti uz transporta radīto emisiju samazināšanu. Vinē saskaņā ar pilsētā pieņemto regulējumu no 2025. gada janvāra visi no jauna reģistrētie taksometri drīkst būt tikai [elektriski](#). Šī iniciatīva ir vērsta uz tīras mobilitātes veicināšanu un gaisa kvalitātes uzlabošanu pilsētā. Kopumā **Austrija aktīvi veicina videi draudzīgu automobiļu izmantošanu taksometru nozarē, piedāvājot dažādas valsts subsīdijas un atbalsta programmas**, lai atvieglotu uzņēmumu pāreju uz ilgtspējīgākiem pārvadājumu risinājumiem.

Pašnodarbinātie taksometru vadītāji Austrijā ir atbildīgi par savu nodokļu un sociālo iemaksu nomaksu. Viņiem ir jāveic ienākuma nodokļa samaksa no gūtās peļņas. Nodokļu likmes ir progresīvas un svārstās no 20 % līdz 55 % atkarībā no gada ienākumu apmēra. Pašnodarbinātai personai ir **obligāti jāiesniedz gada ienākumu deklarācija**. Ja pašnodarbinātas personas gada apgrozījums pārsniedz 55 000 *euro*, obligāti jāreģistrējas pievienotās vērtības nodokļa ([PVN](#)) maksātāja statusā un taksometru pakalpojumiem tiek piemērota 10 % likme. Savukārt, ja gada apgrozījums nepārsniedz 55 000 *euro*, iespējams piemērot tā dēvēto mazā uzņēmuma režīmu ([Kleinunternehmerregelung](#)) un tādējādi persona tiek atbrīvota no PVN nomaksas. Tāpat pašnodarbinātām personām ir pienākums reģistrēties [Pašnodarbināto sociālās apdrošināšanas iestādē](#) (*Sozialversicherungsanstalt der Selbständigen*) un veikt obligātās sociālās iemaksas, kas ietver veselības, pensiju un nelaimes gadījumu apdrošināšanu. Sociālo iemaksu apmērs tiek aprēķināts procentos no peļņas.

Ja gada ienākumi skaidrā naudā ir 7500 *euro* un kopējie ienākumi pārsniedz 15 000 *euro*, pašnodarbinātajam ir pienākums izmantot [elektronisko kases aparātu](#), ievērojot Austrijas Finanšu ministrijas noteiktās tehniskās un uzskaites prasības.

Uzņēmumi, kas darbojas taksometru nozarē kā juridiskās personas, ir atbildīgi par vairāku nodokļu un sociālās apdrošināšanas saistību izpildi. Uzņēmuma peļņa tiek [aplikta](#) ar 24 % ienākuma nodokli, turklāt ir obligāti jāiesniedz uzņēmuma ienākuma nodokļa deklarācija par iepriekšējo kalendāra gadu atbilstoši normatīvā regulējuma prasībām. Tāpat kā pašnodarbinātām personām, arī juridiskajām personām, kas sniedz taksometru pakalpojumus, piemērojama [10 % PVN](#) likme.

Uzņēmumiem ir pienākums veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas savu darbinieku labā, kas ietver veselības, pensiju, nelaimes gadījumu apdrošināšanu, kā arī apdrošināšanu bezdarba gadījumos.

Finanšu ministrija sadarbībā ar Finanšu policiju veic regulāras un mērķtiecīgas pārbaudes taksometru uzņēmumos, lai atklātu un novērstu nodokļu nemaksāšanu, nelikumīgu nodarbinātību u. c. pārkāpumus. Piemēram, 2023. gadā veiktās [revīzijās](#) 52 Vīnes taksometru uzņēmumos tika konstatēti būtiski pārkāpumi, un rezultātā tika piemēroti sodi vairāk nekā 340 000 *euro* apmērā.

Uzņēmumiem ir pienākums izmantot elektroniskās kases sistēmas (*Registrierkassen*), ja tiek pārsniegti noteikti finanšu sliekšņi. Saskaņā ar Finanšu ministrijas izdoto regulējumu elektroniskās kases lietošana kļūst obligāta, ja:

- uzņēmums gada laikā sasniedz kopējo apgrozījumu virs 15 000 *euro*;
- uzņēmuma skaidras naudas ieņēmumi gada laikā pārsniedz 7500 *euro*.

Šie noteikumi attiecas arī uz taksometru uzņēmumiem, kuri veic darījumus ar skaidru naudu un kuru apgrozījums pārsniedz noteiktos sliekšņus.

Uzņēmumiem ir pienākums izsniegt klientiem kvīti par katru darījumu, parakstot to ar digitālo parakstu.

Saskaņā ar [Lgaunijas Sabiedriskā transporta likumu](#) taksometru pakalpojumu sniegšanai ir nepieciešami šādi [trīs](#) tiesības strādāt šajā nozarē [apliecinoši pamatdokumenti](#):

- ✓ [taksometra licence](#) – dokuments, kas apliecina pārvadātāja (uzņēmuma) tiesības sniegt taksometru pakalpojumus;
- ✓ [pakalpojumu sniedzēja karte](#) – apliecina personas tiesības vadīt taksometru;
- ✓ [transportlīdzekļa karte](#) – tiek izsniegta pārvadātājam vai pakalpojumu sniedzēja kartes turētājam un apliecina tiesības izmantot konkrēto transportlīdzekli taksometru pakalpojumu sniegšanai.

Taksometru pakalpojumi bez šiem dokumentiem ir aizliegti un tiek uzskatīti par neatļautu komercdarbību.

[Taksometra licenci, kā arī ar to saistītās pakalpojumu sniedzēja un transportlīdzekļa kartes izsniedz attiecīgās teritorijas pašvaldība](#), kurā pārvadātājs plāno sniegt pakalpojumus vai vadītājs izsaka vēlmi darboties. Pašvaldībai ir tiesības ar attiecīgu lēmumu deleģēt šo uzdevumu arī ārējiem pakalpojumu sniedzējiem, piemēram, bezpeļņas organizācijām vai reģionālajiem sabiedriskā transporta centriem, kam savukārt ir atļauts piemērot maksu par licences, pakalpojumu sniedzēja kartes un transportlīdzekļa kartes izsniegšanu.

[Taksometra licence tiek izsniegta uz nenoteiktu laiku](#), ja vien pieteikuma iesniedzējs nav pieprasījis to uz konkrētu termiņu. [Lai saņemtu taksometra licenci, pretendents jābūt reģistrētam Komercreģistrā vai bezpeļņas biedrību un nodibinājumu reģistrā](#). Pretendentam ir jāatbilst prasībai par labu reputāciju, tam nedrīkst būt nodokļu parādu, kā arī maksātnespējas procedūras. Tāpat jāņem vērā valsts nodeva par licences pieteikuma izskatīšanu.

[Taksometra licences izsniedzējs var noteikt pienākumu novērst pārkāpumus, uz laiku apturēt licences darbību vai anulēt to šādos gadījumos:](#)

- ja pārvadātājs iesniedz atbilstošu pieprasījumu;
- ja licences turētājs vairs neatbilst noteiktajām prasībām;
- ja licences turētāja dati nesakrīt ar licenci norādīto informāciju;
- ja pārvadātāja nodarbinātais transportlīdzekļa vadītājs profesionālās darbības laikā ir sodīts par noteiktiem noziedzīgiem nodarījumiem vai administratīviem pārkāpumiem un informācija par šo sodāmību nav dzēsta no sodāmības reģistra;
- ja konstatēts, ka licences pieprasīšanas laikā ir apzināti sniegta nepatiesa informācija, kas ietekmējusi lēmuma pieņemšanu.

[Pakalpojumu sniedzēja karte ir personalizēta \(nav nododama citai personai\) un tiek izsniegta uz nenoteiktu laiku](#), ja vien pieteicējs nav pieprasījis to uz noteiktu termiņu. Lai persona varētu iegūt vai saglabāt pakalpojumu sniedzēja karti, tai jāatbilst noteiktiem kritērijiem: [jābūt derīgai vismaz B kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecībai un labai reputācijai](#). Labas reputācijas prasības nozīmē to, ka persona nedrīkst būt notiesāta par smagu noziedzumu vai konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem saskaņā ar Kriminālkodeksu un Satiksmes likumu, ja vien sodāmība nav dzēsta. Tāpat persona nedrīkst būt tiesāta vairāk kā vienu reizi par pārkāpumiem, kas saistīti ar nodokļiem, degvielas marķēšanu, patērētāju tiesību aizsardzību, valsts valodu vai saimniecisko darbību. Tāda [persona, kurai ir pagaidu vadītāja apliecība vai vadītāja apliecība ar ierobežotām tiesībām, nevar iegūt pakalpojumu sniedzēja karti](#). Šīs kartes izsniegšanu var atteikt arī gadījumos, kad pretendents ir sniedzis nepatiesu informāciju.

Taksometru pakalpojumu sniedzēju (šoferu) kartes reģistrē Reģionālo lietu un lauksaimniecības ministrijas uzturētajā [Valsts sabiedriskā transporta reģistrā](#). Informāciju par šīm kartēm [iesniedz attiecīgās pašvaldības, deleģētās bezpeļņas organizācijas vai reģionālie sabiedriskā transporta centri](#). Visa [reģistrā](#) esošā informācija, izņemot personas datus, ir publiski pieejama un tiek publicēta tiešsaistē. Savukārt [Ekonomisko darbību reģistrā tiek iekļauta plašāka informācija par taksometru pakalpojumu sniedzējiem](#). Tajā tiek reģistrēti dati par uzņēmumiem izsniegtajām taksometru licencēm, transportlīdzekļu kartēm, kā arī citi ar pakalpojuma sniegšanu saistīti aspekti.

[Transportlīdzekļa karte tiek izsniegta transportlīdzeklī, kas reģistrēts transportlīdzekļu reģistrā, atbilst normatīvo aktu prasībām un kam līdz kartes saņemšanas brīdim ir izieta tehniskā apskate](#). Pieteikumam jāpievieno līgums par transportlīdzekļa izmantošanu (ja pieteikuma iesniedzējs nav transportlīdzekļa īpašnieks), skaitītāja sertifikāts, kā arī pārvadātāja taksometra licences numurs, ja pieteikumu iesniedz pakalpojumu sniedzējs, kurš nav transportlīdzekļa reģistrētais īpašnieks.

Transportlīdzekļa kartes izsniedzējs var [atteikt](#) kartes izsniegšanu, ja pieteicējs nepilda noteiktās prasības vai tam ir nodokļu parādi; ja pieteicējs nav transportlīdzekļa īpašnieks vai lietotājs, ja transportlīdzeklis nav reģistrēts vai nav izgājis tehnisko apskati; ja skaitītāja pielāgošanas sertifikātā norādītie pakalpojumi vai cenas pārsniedz pašvaldības noteiktos limitus vai ja pieteicējs ir sniedzis nepatiesu informāciju, kas ietekmē lēmuma pieņemšanu. [Transportlīdzekļa karte parasti tiek izsniegta bez termiņa, taču tās derīgums beidzas līdz ar taksometra licences, pakalpojumu](#)

sniedzēja kartes derīguma termiņa vai lietošanas liguma izbeigšanos. Transportlīdzekļa kartes darbību var apturēt vai anulēt, ja tās turētājs vairs neatbilst normatīvo aktu prasībām, sniegtā informācija neatbilst faktiskajam stāvoklim, pieteikumā ir sniegtas nepatiesas ziņas vai profesionālās darbības laikā veiktu pārkāpumu dēļ notiesātam autovadītājam nav dzēsta sodāmība.

Igaunijā taksometru pakalpojumu cenas nosaka pārvadātājs, izstrādājot vienotu tarifu katram pakalpojuma veidam. Ja brauciens tiek organizēts bez digitālās platformas starpniecības, pārvadātājam jāieprogramē šie tarifi taksometra skaitītājā un skaidri jānorāda gan sertifikātā, gan cenrādī, lai pasažieri netiktu maldināti. Turklāt katras pašvaldības vadība vai pilsētas dome ir tiesīga reglamentēt cenu aprēķinu – noteikt cenrāža formu (atsevišķi brauciena uzsākšanas maksu, kilometra un laika tarifu), maksimālos tarifus, ņemot vērā, ka pārvadātājam jāspēj segt tiešās pakalpojuma izmaksas, kapitāla izdevumus un daļu no pastāvīgajiem izdevumiem, kā arī gūt vismaz saprātīgu peļņu, un konkretizēt pakalpojumu kategorijas (piemēram, dienas un nakts tarifi).

Igaunijas taksometru transportlīdzekļiem jābūt reģistrētiem motortransporta reģistrā un jāiziet tehniskā apskate. Tiem jābūt aprīkoti ar skaitītāju, cenu sarakstu un uz automobiļa jumta jābūt novietotai taksometra zīmes lampai. Vietējās pašvaldības var noteikt papildu prasības par pakalpojumu kvalitāti, komfortu un draudzīgumu videi.

Taksometru vadītāju un uzņēmumu maksājamo nodokļu apmērs ir atkarīgs no darbības formas, proti, vai tie darbojas kā pašnodarbinātas personas vai kā juridiskās personas. Ja vadītājs darbojas ar platformas, piemēram, Bolt, starpniecību un ir reģistrējies kā pašnodarbināta persona, viņam pašam jādeklarē savi ienākumi un jāveic nodokļu maksājumi Igaunijas Nodokļu un muitas pārvaldei (EMTA). Pamata maksājums ir ienākuma nodoklis 22 % apmērā no peļņas. Papildus tiek maksāts arī sociālais nodoklis (33 %). Ja persona ir pievienojusies uzkrājošajai pensiju sistēmai (otrajam pensiju līmenim), tiek ieturēti arī 2 % no apliekamajiem ienākumiem pensiju iemaksai. Ja taksometra pakalpojumus sniedz uzņēmums, Igaunijā uzņēmuma peļņa netiek aplikta ar ienākuma nodokli uzreiz. Nodoklis ir jāmaksā tikai tad, kad uzņēmums sadala peļņu, piemēram, izmaksājot dividendes. Visas deklarācijas tiek iesniegtas un maksājumi veikti tiešsaistē, izmantojot EMTA elektronisko pakalpojumu sistēmu.

Taksometru pakalpojumi Igaunijā ir apliekami ar PVN. Ja taksometra vadītāja vai uzņēmuma ieņēmumi 12 mēnešu laikā pārsniedz 40 000 euro, pakalpojuma sniedzējam ir obligāti jāreģistrējas kā PVN maksātājam EMTA. Ja ieņēmumi nesasniedz šo robežvērtību, reģistrācija ir brīvprātīga. Iepriekš standarta PVN likme bija 22 %, taču no 2025. gada 1. jūlija tā paaugstināta līdz 24 %, un šāda likme būs spēkā vismaz līdz 2028. gada beigām.

Īrijā taksometri tiek klasificēti kā mazie sabiedriskā transporta līdzekļi (Small Public Service Vehicles – SPSV) un ir paredzēti līdz pat astoņu pasažieru pārvadāšanai. Lai sniegtu šādus pasažieru pārvadāšanas pakalpojumus, ir nepieciešama gan SPSV vadītāja, gan SPSV transportlīdzekļa licence.

Tāpat transportlīdzeklim jābūt reģistrētam un licencētam pasažieru pārvadājumiem.

Par šo licenču izsniegšanu un uzraudzību saskaņā ar Taksometru regulējuma likumu atbild Valsts transporta pārvalde.

Lai iegūtu SPSV vadītāja licenci, pieteikumam ir jāpievieno šādi dokumenti:

- ✓ autovadītāja apliecība, kas bijusi derīga nepārtraukti vismaz 12 mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas;
- ✓ apliecinājums par veiktu samaksu atbilstoši noteiktajam tarifam;
- ✓ apņemšanās nevadīt SPSV vairāk kā 11 stundas diennaktī jebkurā triju dienu periodā;
- ✓ derīgs apliecinājums par nodokļu nomaksu;
- ✓ apliecinājums par veiksmīgu SPSV vadītāja ievadpārbaudījuma nokārtošanu izvēlētajā darbības teritorijā;
- ✓ informācija par jebkuru citu nodarbošanos (ja attiecināms);
- ✓ izziņa par veselības stāvokli, kas apstiprina, ka tas ļauj droši vadīt transportlīdzekli, kā arī pretendents regulāri nelieto zāles vai narkotiskās vielas, kas varētu apdraudēt satiksmes drošību;
- ✓ pēc licences izdevēja pieprasījuma – citi medicīniskie apliecinājumi un papildu informācija;
- ✓ apliecinājums, ka pretendents nav sodīts par noteiktiem likumpārkāpumiem.

Pirmreizēji pretendējot uz SPSV vadītāja licenci, pretendents jānokārto SPSV ievadpārbaudījums, ko veido divas daļas:

- nozares zināšanu tests;
- teritorijas zināšanu tests.

Sekmīgi nokārtojot ievadpārbaudījumu, kandidāts saņem apliecinājumu par tiesībām sniegt pakalpojumus konkrētajā teritorijā. Pretendenti, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā jau ir ieguvuši SPSV vadītāja licenci un sekmīgi nokārtojuši šo pārbaudījumu, var tikt atbrīvoti no atkārtotas pārbaudījuma kārtošanas. SPSV vadītāja licence parasti

ir derīga piecus gadus no tās izsniegšanas vai pēdējās atjaunošanas dienas. Tomēr noteiktos gadījumos tās derīgums var tikt pārtraukts ātrāk.

Licencēšanas iestādei ir tiesības jebkurā laikā **atsaukt SPSV vadītāja licenci**, ja tiek konstatēts, ka **SPSV vadītāja licences turētājs vairs neatbilst prasībām vai nav piemērots pakalpojumu sniegšanai**. SPSV vadītāja licence var tikt atsaukta, izvērtējot šādus faktorus:

- pārkāpumi;
- pārkāpumu raksturs – tiek ņemts vērā pārkāpumu smagums, to ilgums un biežums;
- nepatiesas vai maldinošas informācijas sniegšana – ja persona apzināti sniegusi neprecīzu vai maldinošu informāciju, kas varētu ietekmēt licences piešķiršanu vai saglabāšanu;
- atteikšanās sadarboties – ja turētājs atsakās vai nepilda pienākumu sniegt prasīto informāciju;
- iepriekšējā sodāmība;
- pasažieru un citu ceļu satiksmes dalībnieku drošības apdraudējums;
- necienīga uzvedība vai slikta reputācija – jebkāda rīcība, kas rada šaubas par personas piemērotību šim amatam;
- licences turētāja paskaidrojumi – tiek ņemti vērā arī personas sniegtie komentāri vai iebildumi par pārkāpumiem;
- citi būtiski apstākļi – jebkādi citi faktori, kas var ieliecināt par to, ka persona vairs nav piemērota licences turēšanai.

Ja, pēc licences izdevējiestādes ieskata, pilnīga SPSV vadītāja licences atsaukšana nav nepieciešama, šī iestāde var piemērot ne tik stingrus disciplināros pasākumus, piemēram, apturēt šīs licences darbību uz laiku līdz trim mēnešiem vai izteikt oficiālu brīdinājumu, aizrādījumu vai ieteikumu. Ja SPSV vadītāja licence tiek apturēta, tā uz apturēšanas laiku zaudē spēku, un licences kopējais derīguma termiņš netiek pagarināts.

Pakalpojuma sniegšanai nepieciešama arī SPSV transportlīdzekļa licence. Galvenās prasības jaunas SPSV transportlīdzekļa licences saņemšanai ir šādas:

- ✓ jāiesniedz oficiāls pieteikums atbildīgajai iestādei, pievienojot valsts nodevas samaksas apliecinājumu;
- ✓ pieteikuma iesniegšanas brīdī transportlīdzeklis nedrīkst būt vecāks par pieciem gadiem;
- ✓ derīgs *NCT (National Car Test)* jeb tehniskās apskates sertifikāts, kas apliecina transportlīdzekļa tehnisko atbilstību un drošību;
- ✓ apliecinājums par nodokļu nomaksu;
- ✓ derīga apdrošināšana, kas sedz pasažieru pārvadāšanu par samaksu;
- ✓ dokuments, kas apliecina īpašumtiesības vai ilgtermiņa lietošanas tiesības – transportlīdzekļa īpašniekam vai turētājam jāspēj pierādīt tiesības izmantot transportlīdzekli vismaz 12 mēnešus no pieteikuma dienas;
- ✓ ārvalstniekiem papildus jāiesniedz deklarācija, kas apliecina, ka viņu uzturēšanās atļauja Īrijā ļauj strādāt kā pašnodarbinātai personai;
- ✓ specifiskas prasības attiecībā uz pieejamības transportlīdzekļiem, piemēram, ratiņkrēsliem pielāgotiem pieejamajiem taksometriem (*wheelchair accessible taxi*), ietver arī nepieciešamību iesniegt informāciju par vadītājiem, pakalpojuma sniegšanas teritoriju un pieejamības laikiem.

Lai atjaunotu SPSV transportlīdzekļa licenci, pieteikums jāiesniedz ne agrāk kā 60 dienas pirms esošās licences derīguma termiņa beigām. Pieteikumam jāpievieno apliecinājums par valsts nodevas samaksu un šādi dokumenti:

- ✓ derīgs *NCT* sertifikāts, kas izsniegts ne vēlāk kā 90 dienas pirms pieteikuma iesniegšanas;
- ✓ apliecinājums par nodokļu nomaksu;
- ✓ derīga apdrošināšana pasažieru pārvadājumiem;
- ✓ dokuments par transportlīdzekļa īpašumtiesībām vai lietošanas tiesībām (vismaz uz 12 mēnešiem);
- ✓ apliecinājums, ka transportlīdzeklis nav modificēts vai – gadījumā, ja tas ir modificēts, – apliecinājums par tā atbilstību prasībām;
- ✓ ja transportlīdzeklis ir pieejamības taksometrs, jāiesniedz arī informācija par vadītājiem, kontaktinformāciju, pakalpojuma teritoriju un plānoto darba laiku.

SPSV transportlīdzekļa licence parasti ir derīga vienu gadu no tās izsniegšanas vai atjaunošanas datuma. Tomēr **SPSV transportlīdzekļa licences derīgums var beigties arī pirms termiņa**, ja transportlīdzeklis ir sasniedzis maksimāli pieļaujamo vecumu, SPSV transportlīdzekļa licences turētājs brīvprātīgi atsakās no šīs licences vai arī šī licence tiek anulēta atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Digitālās **platformas, kā, piemēram, Uber Īrijā tiek uzskatītas par pasažieru pārvadājumu pakalpojumu sniedzēju par atlīdzību**. Šo platformu darbība ir pakļauta tādām pašām normatīvajam regulējumam kā tradicionālajiem SPSV izsaukuma operatoriem. Tādējādi **šādas platformas netiek uzskatītas par izņēmumiem**, bet

gan par pilntiesīgiem pasažieru pārvadājumu nozares dalībniekiem, kuriem jāievēro tie paši noteikumi un prasības kā jebkurai citai licencētam pārvadātājam. **Gan digitālajiem pārvadājumu, gan platformu operatoriem un visiem citiem izsaukuma pakalpojumu sniedzējiem jāievēro šādas pamatprasības:**

- ✓ jāsaņem izsaukuma operatora licence, ko izsniedz Valsts transporta pārvalde;
- ✓ jābūt spēkā esošam nodokļu maksātāja apliecinājumam;
- ✓ jānorāda aktuālā kontaktinformācija, kas tiek izmantota rezervāciju veikšanai, kā arī jebkurš izmantotais vai plānotais tirdzniecības nosaukums;
- ✓ jāapmaksā noteiktā valsts nodeva par licences izsniegšanu;
- ✓ jānodrošina, ka visi iesaistītie autovadītāji ir licencēti, proti, tiem jābūt spēkā esošai gan SPSV vadītāja licencei, gan SPSV transportlīdzekļa licencei;
- ✓ jāievēro noteiktie drošības un kvalitātes standarti, kā arī jānodrošina patērētāju aizsardzības mehānismi (piemēram, skaidra sūdzību izskatīšanas kārtība);
- ✓ jāuztur aktuāla informācija par izmantotajiem transportlīdzekļiem un autovadītājiem, kā arī jānodrošina sadarbība ar uzraudzības iestādi;
- ✓ jāievēro visas pārējās tiesību aktos noteiktās prasības, kas attiecas uz SPSV nozares dalībniekiem.

Valsts transporta pārvalde ir galvenā licencēšanas un uzraudzības iestāde Īrijā.

Maksimālās taksometru cenas tiek noteiktas, izdodot speciālu maksimālo tarifu **rikojumu**. Pirms cenu noteikšanas vai to pārskatīšanas Valsts Transporta pārvalde konsultējas ar Padomdevēju komiteju un Juridiskās metroloģijas dienestu, kas darbojas Valsts standartu iestādes pakļautībā, kā arī publicē attiecīgu paziņojumu plašsaziņas līdzekļos un oficiālajā tīmekļvietnē, tādējādi nodrošinot iespēju sabiedrībai paust savu viedokli. **Tarifi var atšķirties atkarībā no pakalpojuma veida (piemēram, individuāls vai kopīgs brauciens), diennakts laika un nedēļas dienas.** Par maksimālo tarifu pārsniegšanu ir piemērojams naudas sods. Ar 2024. gada 1. decembri **taksometru maksimālās cenas ir paaugstinātas par 9 %**. Pašreizējie tarifi ir noteikti 2024. gada **Taksometru regulējuma rīkojumā par maksimālajām cenām**.

Savukārt **Īrijas policija šobrīd ir atbildīga par SPSV vadītāja licences izsniegšanu**, tostarp par piemērotības pārbaudēm. Šī kārtība noteikta **Taksometru regulējuma likumā**, kas arī paredz iespēju nākotnē šīs funkcijas nodot Valsts transporta pārvaldei.

Valsts transporta pārvalde uztur valsts reģistru par SPSV vadītāju un transportlīdzekļu licencēm. Šajā reģistrā apkopota būtiskākā informācija par katru izsniegto licenci un tās turētāju, tostarp turētāja vārds, adrese, licences numurs, transportlīdzekļa reģistrācijas numurs, licences izsniegšanas datums, teritorija, kurā attiecīgā licence ir derīga, kā arī ziņas par licences apturēšanu vai anulēšanu. Vēl reģistrā tiek atspoguļota informācija par licences īpašumtiesību maiņu un citām nozīmīgām izmaiņām **Reģistrs ir publiski pieejams**, tādējādi ikvienam ir iespēja pārliecināties, vai konkrētā persona vai transportlīdzeklis ir tiesīgs sniegt attiecīgos pakalpojumus.

Īrijas **Nodokļu un muitas pārvalde** uzrauga nodokļu nomaksas kārtību taksometru nozarē un pieprasa apliecinājumu par **nodokļu nomaksu** kā priekšnosacījumu licenču piešķiršanai.

Pamatojoties uz **Taksometru regulējuma** (mazo sabiedrisko transporta līdzekļu noteikumiem), **Īrijā ir noteikti vienoti standarti gan taksometru transportlīdzekļiem, gan sniegtajiem pakalpojumiem.** Šie noteikumi attiecas gan uz transportlīdzekļu tehnisko stāvokli un aprīkojumu, gan pakalpojumu kvalitātes un drošības standartiem, lai nodrošinātu, ka pasažieru pārvadājumi tiek veikti droši, ērti un profesionāli. **Prasības attiecībā uz transportlīdzekļiem ietver arī transportlīdzekļu raksturlielumus**, piemēram, maksimālo svaru, riteņu izvietojumu, durvju skaitu, salona tīrību, sēdekļu kvalitāti un temperatūru pasažieru salonā.

Vides un kvalitātes standarti paredz, ka:

- transportlīdzekļiem jābūt labā tehniskā un vizuālā stāvoklī un tie nedrīkst pārsniegt noteikto maksimālo vecumu;
- jāveic regulāras tehniskās pārbaudes, tostarp NCT tests un transportlīdzekļa tehniskā stāvokļa pārbaude satiksmes drošības nodrošināšanai;
- jānodrošina tīra un komfortabla vide pasažieriem, kā arī transportlīdzeklī jābūt skaidri redzamai tarifu kartei un vadītāja identifikācijas kartei;
- jāpieņem elektroniskie maksājumi;
- jāievēro patērētāju tiesības un jāuztur pārskatāma un pieejama sūdzību izskatīšanas kārtība.

Taksometru vadītājiem ir pienākums nodrošināt pasažieru pārvadājumu pakalpojumu, kas tiek sniegts drošā, ērtā un cieņpilnā veidā. Vadītājiem ir jāizpilda pamatotas pasažieru prasības, jāsniedz palīdzība ar bagāžu, jāievēro satiksmes drošības noteikumi, jāuzvedas laipni un jāsniedz nepieciešamā informācija uzraudzības iestādēm.

Īpaša uzmanība jāpievērš personu ar speciālām vajadzībām tiesību ievērošanai, nodrošinot tām pilnvērtīgu piekļuvi pakalpojumiem saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Piemēram, vadītājiem ir aizliegts atteikt pasažieru pārvadāšanu, ja viņus pavada dzīvnieks asistents, izņemot gadījumus, kad vadītājam ir oficiāli apstiprināts medicīniskais atbrīvojums no šāda pienākuma.

Īrijā **izsniedzamais licenču daudzums nav tiešā veidā piesaistīts tirgus pieprasījumam**. [Taksometru regulēšanas likums](#) piešķir Valsts transporta pārvaldei tiesības ar noteikumu palīdzību definēt prasības un kritērijus licenču pieteikumu izvērtēšanai. Tomēr tiesiskais regulējums **neuzliek pienākumu ierobežot licenču izsniegšanu, ņemot vērā faktisko pieprasījumu** pēc pakalpojumiem. Praksē tas nozīmē, ka Īrijā **taksometru un citu mazo sabiedrisko pārvadājumu licenču izsniegšana tiek balstīta uz atbilstību noteiktajiem kritērijiem, nevis uz tirgus apstākļiem**.

Īrijā **gan individuālajiem SPSV vadītājiem, gan pārvadājumu uzņēmumiem, tostarp kopbraukšanas platformām, piemēram, Bolt, ir jāizpilda noteiktas nodokļu prasības, lai iegūtu atbilstošu licenci**.

SPSV vadītājiem:

- nepieciešams derīgs [nodokļu nomaksas sertifikāts](#);
- ja persona strādā kā algots darbinieks, nodokļu sertifikāts jānoformē kā [SPSV vadītāja licences turētājam \(darbiniekam\)](#). Šādā gadījumā darba devējs automātiski ietur un pārskaita Valsts ieņēmumu dienestam ienākuma nodokli, sociālās apdrošināšanas iemaksas un vispārējo sociālo nodevu;
- ja persona ir pašnodarbināta, vadītājs pats ir atbildīgs par nodokļu nomaksu. [Pašnodarbinātās personas maksā](#) ienākuma nodokli, sociālās apdrošināšanas iemaksas un vispārējo sociālo nodevu atbilstoši piemērojamām likmēm. Pašnodarbinātās personas pašas sagatavo un iesniedz gada ienākumu deklarāciju Valsts ieņēmumu dienestam.

Taksometru uzņēmumiem un pārvadājumu platformām (tostarp kopbraukšanas pakalpojumu sniedzējiem) ir jāiegūst nodokļu nomaksas apliecinājums, lai saņemtu [izsaukuma operatora licenci](#) – licenci taksometru izsaukumu pieņemšanas (dispečerdienesta) vai rezervēšanas pakalpojumu sniegšanai.

Lietuvā, lai iegūtu licenci pasažieru komercpārvadājumiem ar taksometru, **pārvadātājam jāatbilst šādām prasībām**:

- ✓ jābūt reģistrētam Valsts ieņēmumu inspekcijā;
- ✓ tam nedrīkst būt nodokļu parādu;
- ✓ tā īpašumā ir jābūt transportlīdzeklim, ar kuru plānots veikt pasažieru pārvadājumus;
- ✓ ja personai, kura plāno veikt pasažieru pārvadājumus, autovadītāja apliecība ir izsniegta ārpus Lietuvas Republikas, tai jābūt izdotai ES, EEZ valstī, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) valstī, Šveicē vai Ukrainā;
- ✓ personai, kura plāno veikt pasažieru pārvadājumus, jābūt derīgai B kategorijas vadītāja apliecībai un vismaz divu gadu autovadītāja stāžam;
- ✓ jābūt samaksātai valsts nodevai;
- ✓ personai, kura plāno veikt pasažieru pārvadājumus kā vadītājs, jāatbilst nevainojamas reputācijas prasībām (tai nedrīkst būt sodāmība par smagiem noziegumiem, ja tā nav dzēsta vai atcelta, tā nedrīkst būt notiesāta par noziedzīgu nodarījumu, par kuru nav izciests piespriests sods, izņemot gadījumus, kad persona ir atbrīvota no soda izciešanas; attiecībā uz personu nedrīkst būt konstatēti alkohola, narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu pārmērīgas lietošanas gadījumi);
- ✓ ja taksometru pakalpojumus sniedz juridiskā persona vai vienība bez juridiskās personas statusa, tai jābūt reģistrētai ES vai EEZ valstī;
- ✓ transportlīdzeklim jābūt obligātajai civiltiesiskās atbildības apdrošināšanai;
- ✓ transportlīdzeklim jābūt derīgam obligātās tehniskās apskates apliecinājumam: transportlīdzekļiem, kuru ekspluatācijas laiks nepārsniedz piecus gadus, apskate veicama reizi 12 mēnešos; transportlīdzekļiem, kuru ekspluatācijas laiks pārsniedz piecus gadus, – reizi sešos mēnešos.

Licence pasažieru komercpārvadājumiem ar vieglo automobili tiek izsniegta uz neierobežotu laiku, tomēr tā ir jāpārreģistrē izdevējiestādē [ik pēc pieciem gadiem](#). Ja tiek mainīts transportlīdzeklis, papildināts autoparks vai mainīti dati, licence ir jāpiesaka atkārtoti.

Licences izdevējiestāde ir tiesīga to arī [apturēt](#), ja pārvadātājs pārkāpj normatīvo regulējumu, neievēro licencēšanas nosacījumus vai autopārvadājumu darbību regulējošos tiesību aktus. Savukārt **licence tiek anulēta, ja**:

- pārvadātājs pārtrauc darbību, bankrotē vai ir iesniedzis viltotus dokumentus;
- nav novērsti pārkāpumi, kuru dēļ licence apturēta;

- viena gada laikā kopš licences izsniegšanas brīža netiek veikta licencētā darbība;
- Valsts ieņēmumu inspekcija konstatē pārkāpumus nodokļu jomā vai finanšu uzskaites pārkāpumus;
- tiek būtiski pārkāpti pakalpojumu sniegšanas noteikumi.

Ja licence tiek anulēta (izņemot situāciju, kad pārvadātājs pats pārtrauc darbību), jaunu licenci [var izsniegt](#) ne agrāk kā 18 mēnešus no iepriekšējās licences darbības izbeigšanās dienas.

Lai legāli veiktu pasažieru komercpārvadājumus Lietuvā, pārvadātājam jāsaņem ne tikai pārvadājumu licence, kas piešķir tiesības sniegt attiecīgos pakalpojumus, bet arī jānoformē [licences karte](#) katram transportlīdzeklim, kas tiks izmantots pārvadājumos. Licences karte apliecina konkrētā transportlīdzekļa tiesības piedalīties komercpārvadājumos. Viegļajiem automobiļiem, tostarp taksometriem, **ši karte ir derīga līdz diviem gadiem**. Licences kartes izsniedz Lietuvas Transporta drošības administrācija.

Lai saņemtu licences karti, pārvadātājam jāiesniedz [šādi dokumenti](#):

- ✓ noteiktā formā aizpildīts iesniegums;
- ✓ derīga pārvadājumu licence;
- ✓ transportlīdzekļa reģistrācijas apliecība;
- ✓ nomas līgums (ja transportlīdzeklis tiek nomāts);
- ✓ derīgs tehniskās apskates sertifikāts;
- ✓ maksājuma apliecinājums par visām attiecīgajām nodevām (atsevišķs maksājums jāveic par katru karti).

Licences karte var tikt [apturēta](#), ja tiek konstatēti pārkāpumi pasažieru pārvadājumu noteikumu, transportlīdzekļa licencēšanas prasību vai tehniskās apskates kārtības ievērošanā, kā arī gadījumā, kad pārvadātājam nav pietiekama finansiālā nodrošinājuma.

Licences karte var tikt [anulēta](#) šādos gadījumos:

- pārvadātājs brīvprātīgi atsakās no licences kartes;
- ir konstatēts, ka iesniegtie dokumenti neatbilst patiesībai;
- pārkāpumi, kuru dēļ karte tika apturēta, netiek novērsti noteiktajā termiņā;
- taksometra vadītājs atkārtoti pārkāpj normatīvos aktus, kas regulē taksometru pārvadājumus.

Atkārtoti licences karti (izņemot noteiktus izņēmuma gadījumus) [var pieprasīt](#) ne agrāk kā pēc deviņiem mēnešiem no iepriekšējās kartes vai licences nodošanas dienas. **Licences kartes apturēšanu [var atcelt](#)**, tiklīdz visi pārkāpumi ir novērsti. Apturēšanas ilgumu nosaka Lietuvas Transporta drošības administrācija, un tas tiek skaitīts no dienas, kad karte tiek nodota.

[Taksometru pakalpojumu tarifu](#), kas jānorāda taksometra vadītāja kartē, nosaka pārvadātājs, informējot par to attiecīgās pašvaldības iestādes. Tarifi var tikt diferencēti atkarībā no diennakts laika, brīvdienām un svētku dienām (norādot laika intervālus – no kuras stundas līdz kurai), kā arī attiecībā uz braucieniem ārpus pilsētas. Tāpat var tikt noteiktas atlaides.

Brauciena cena var tikt [aprēķināta, ņemot vērā](#):

- iekāpšanas maksu;
- maksu par katru nobraukto kilometru;
- dīkstāves maksu (par gaidīšanu vai pasažiera apkalpošanu);
- maksu par taksometra izsaukšanu.

Tarifu noteikšana konkrētam maršrutam ir aizliegta.

Licenci pasažieru pārvadāšanai tālsatiksmes maršrutos [izsniedz Lietuvas Transporta drošības administrācija](#). Savukārt licenci vietējiem pasažieru pārvadājumiem un pārvadājumiem ar taksometru izsniedz pašvaldības institūcijas vai to pilnvarotas iestādes.

Lietuvā nav vienota taksometru nozares reģistra. Dati par taksometru pakalpojumiem un pārvadātājiem tiek uzkrāti Ceļu transporta darbības valsts informācijas sistēmā [KELTRA](#). Šī sistēma tiek izmantota ceļu transporta nozares uzraudzībai, un tā ietver informāciju par pārvadātājiem, to transportlīdzekļiem un autovadītājiem, kas sniedz taksometru pakalpojumus.

Šobrīd **Lietuvā nav speciālu nosacījumu attiecībā uz taksometru vides un pakalpojumu kvalitātes standartiem**. Tomēr ir spēkā vispārējais transporta nozares regulējums, kas nosaka prasības attiecībā uz drošību, tehnisko aprīkojumu, licencēšanu un pārskatāmību. No 2024. gada 1. maija ir ieviestas [papildu prasības](#), tostarp par skaitītāju ar izdrukas iespēju, vadītāja licenci u. c.

Pašnodarbinātām personām, kuras veic pasažieru komercpārvadājumus ar taksometru, ir jāmaksā [šādi nodokļi](#):

- iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN). Ja gada peļņa pēc izdevumu atskaitīšanas nepārsniedz 20 000 *euro*, tiek piemērota 5 % IIN likme. Ja gada peļņa pārsniedz 20 000 *euro*, bet nepārsniedz 35 000 *euro*, ienākuma daļai līdz 20 000 *euro* piemēro 5 % likmi, savukārt ienākuma daļai, kas pārsniedz 20 000 *euro*, piemēro 15 % likmi. Ja gada peļņa pārsniedz 35 000 *euro*, visai peļņai tiek piemērota 15 % IIN likme;
- valsts obligātās veselības apdrošināšanas iemaksas;
- valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas;
- PVN, ko piemēro, ir atkarīgs no pašnodarbinātas personas statusā gūto ienākumu apmēra; preču iegādes no ES dalībvalstīm un pakalpojumu saņemšanas Lietuvā no ārvalstīs reģistrētām personām (piemēram, *Bolt*, *Uber*, *Booking.com*, *Airbnb*).

Savukārt **pašnodarbinātām personām, kas taksometru pakalpojumus sniedz, izmantojot uzņēmējdarbības apliecību, ir jāmaksā šādi nodokļi un obligātās iemaksas:**

- fiksēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, kura apmēru katru gadu nosaka attiecīgā pašvaldība, ņemot vērā uzņēmuma juridisko adresi un darbības veidu;
- valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas;
- veselības apdrošināšanas iemaksas.

Attiecībā uz kopbraukšanas platformām un to komisijas maksām:

- piemēram, *Bolt*, iekasē komisijas maksu par katru braucienu atkarībā no pilsētas (Viļņā, Kauņā un Traķos – 25 %, citās pilsētās tā svārstās no 10 % līdz 20 %);
- vadītāji ir pašnodarbinātas personas un tādējādi paši ir atbildīgi par nodokļu nomaksu.

Lai mazinātu ēnu ekonomiku pasažieru pārvadājumu nozarē, taksometru dispečerdiensiem ir jāsniedz Valsts ieņēmumu inspekcijai šāda informācija par katru braucienu:

- autovadītāja identitāte;
- taksometra licences numurs;
- provizorisks brauciena izmaksas (aptuvenās vai sākotnējās izmaksas).

Informācija ir iesniedzama elektroniski Valsts ieņēmumu inspekcijas elektroniskajā sistēmā ne vēlāk kā līdz 15. februārim par iepriekšējo pārskata periodu. Pirmo reizi dati tika iesniegti līdz 2025. gada 15. februārim par laika periodu no 2024. gada 6. maija līdz 2024. gada 31. decembrim.

Lai kļūtu par taksometra vadītāju Nīderlandē, viens no pamatnosacījumiem ir atbilstoša kvalifikācija, ko apliecina taksometra vadītāja diploms. Šo diplomu izsniedz Centrālais mehānisko transportlīdzekļu vadītāju eksaminācijas birojs, un eksāmenā pārbauda gan teorētiskās zināšanas, gan praktiskās iemaņas. Tikai pēc šāda diploma iegūšanas ir iespējams pieteikties obligātajai taksometra vadītāja kartei.

Nīderlandē tiek izdoti divu veidu taksometra vadītāja diplomu. Izvēlētais ceļš ir atkarīgs no tā, kāda tipa taksometra vadītāja karti taksometra vadītājs vēlas saņemt:

- **pilnas funkcionalitātes taksometra vadītāja karte** dod tiesības veikt visu veidu taksometru pārvadājumus bez ierobežojumiem. Kartes izsniedz *Kiwa Register* (organizācija, kas izsniedz dažādas licences, sertifikātus un identifikācijas kartes). Lai to saņemtu, viena gada laikā jānokārto divi eksāmeni: taksometra vadītāja profesionālo zināšanu teorijas eksāmens, pēc kura sekmīgas nokārtošanas jāiztur arī taksometra vadītāja praktiskais eksāmens;
- **ierobežotas darbības taksometra vadītāja karte** dod tiesības pārvadāt tikai noteiktas pasažieru grupas noteiktos maršrutos un konkrētā laikā (piemēram, sniedzot pakalpojumus skolēnu pārvadāšanā vai sociālā transporta pakalpojumu nodrošināšanā), taču nav atļauts veikt finanšu darījumus taksometrā. Arī šo karti izsniedz *Kiwa Register*. Šajā gadījumā kartes saņemšanai viena gada laikā jāiztur divi eksāmeni: taksometra vadītāja profesionālo zināšanu teorijas eksāmens un praktiskais eksāmens (ierobežotā versija). **Lai kārtotu praktisko eksāmenu, abos gadījumos ir nepieciešama derīga B kategorijas autovadītāja apliecība.**

Kartes derīguma termiņš neatkarīgi no tās veida ir pieci gadi.

Lai pieteiktos taksometra vadītāja kartes saņemšanai, nepieciešams ne vien attiecīgais vadītāja diploms, bet arī izzina par sodāmības neesību. Strādājot par taksometra vadītāju, personai jābūt nodarbinātai licencētā uzņēmumā vai jādabojas kā pašnodarbinātai personai, turklāt pašnodarbinātai personai obligāti jāsaņem taksometru pārvadājumu uzņēmēja licence, ko izsniedz *Kiwa Register*. Licence ir spēkā uz nenoteiktu laiku, taču tās atbilstība tiek pārbaudīta reizi piecos gados. Licences pretendents ir jābūt reģistrētam Nīderlandes Uzņēmumu reģistrā un jāiesniedz izziņa par sodāmības neesību.

Ja uzņēmējdarbību paredzēts veikt kopā ar partneriem vispārējās pilnsabiedrības (vof) formā, papildus ir jāiesniedz [deklarācija par kolektīvo pārvadājumu](#). Tā apliecina, ka visi vof partneri kopīgi vada taksometru vai autobusu uzņēmumu, uzņemoties vienlīdzīgu atbildību par riskiem un izmaksām. Lai iegūtu licenci, jāizpilda [savstarpējās atbildības kritērijs](#), kas paredz vienlīdzīgu peļņas sadali, kopīgu izmaksu segšanu (piemēram, apdrošināšana vai aizvietošana slimības gadījumā), kā arī solidarāru atbildību trešo personu priekšā.

Ja tiek plānots sniegt taksometru pakalpojumus Nīderlandē, izmantotajam transportlīdzeklim jābūt piemērotam pasažieru pārvadāšanai un jāatbilst noteiktām prasībām. Transportlīdzeklim ir jāveic obligātās tehniskās pārbaudes. **Prasības attiecībā uz transportlīdzekli, kas tiek izmatots kā taksometrs, ir šādas:**

- ✓ pirms transportlīdzekļa izmantošanas taksometru pakalpojumu sniegšanai Nīderlandē tam ir jāveic sākotnējā tehniskā pārbaude Valsts Ceļu satiksmes dienestā. Pārbaudes laikā jāuzrāda transportlīdzekļa reģistrācijas apliecība, izraksts no Nīderlandes Uzņēmumu reģistra un derīga taksometru uzņēmēja licence (*vergunning voor taxivervoer*). Valsts ceļu satiksmes dienests izvērtē transportlīdzekļa atbilstību pasažieru pārvadāšanas prasībām. Ja transportlīdzeklis tiek atzīts par piemērotu, tas tiek oficiāli reģistrēts kā taksometrs un aprīkots ar standartam atbilstošām zilās krāsas numurzīmēm; taksometru transportlīdzekļiem obligāti jāiziet regulāra tehniskā apskate kādā no Valsts ceļu satiksmes dienesta atzītajiem autoservisiem. Transportlīdzekļiem ar pasažieru pacelšanas mehānismu (piemēram, personām ratiņkrēslus) attiecīgā ierīce jātestē papildus atbilstoši sertificētā pasažieru pacelšanas ierīču un kravnesēju platformu pārbaudes stacijā;
- ✓ taksometram obligāti jābūt aprīkotam ar sertificētu taksometra skaitītāju, kura precizitāti reizi gadā pārbauda Nīderlandes Mērījumu institūts. Izņēmums attiecas uz gadījumiem, kad brauciena cena tiek iepriekš saskaņota – šādās situācijās taksometra skaitītājs nav obligāts. Līdz 2025. gada 1. jūlijam visiem taksometriem bija jābūt aprīkotiem ar bortdatoru, kas automātiski reģistrē braucienus, kā arī vadītāja darba laiku.

Ja transportlīdzeklim tiek atcelts taksometra statuss, nepieciešams anulēt tā reģistrāciju Valsts ceļu satiksmes dienestā un nomainīt zilās numurzīmes pret standarta dzeltenajām numurzīmēm.

Taksometru pārvadājumu uzņēmēja licence var tikt atteikta, grozīta, apturēta vai anulēta, kā arī apturēšanas periodu var noteikt uz konkrētu laiku. Tās izsniegšana tiek automātiski noraidīta, ja pieteikuma iesniegšanas brīdī pēdējo divu gadu laikā ir anulēta iepriekšējā licence, pamatojoties uz uzticamības prasību neizpildi. Saskaņā ar [likuma par valsts pārvaldes integritātes novērtējumu veicināšanu](#) licence var tikt atteikta, ja attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju ir konstatēti būtiski trūkumi uzticamības, godīguma vai likumības jautājumos. Licenci var piešķirt arī ar dažādiem ierobežojumiem un nosacījumiem.

Taksometru **pakalpojumu cenas Nīderlandē nosaka paši pārvadātāji**, ievērojot noteiktus principus. Taksometru uzņēmumam un vadītājiem ir pienākums informēt pasažierus par piemērojamiem tarifiem, izvietojot tarifu karti labi redzamā vietā transportlīdzekļa salonā. **Brauciena maksa parasti tiek aprēķināta pēc mainīgas likmes, kas ietver trīs komponentes: fiksētu sākuma tarifu, maksu par katru nobraukto kilometru un maksu par brauciena ilgumu.** Pārvadātājs drīkst piemērot arī fiksētu brauciena maksu, ja tā iepriekš ir saskaņota ar klientu, – šādā gadījumā taksometra skaitītājs nav obligāts. Pārvadātājam nav tiesību piemērot citas cenas – ir atļauta tikai mainīga likme vai fiksēta maksa, par ko iepriekš notikusi vienošanās. Papildus var piemērot arī maksu par gaidīšanas laiku pirms brauciena, ja klients tam iepriekš piekrīt. Par gaidīšanas maksu jāvienojas pirms brauciena uzsākšanas. Ja vienošanās nav panākta, taksometra vadītājs ir tiesīgs atteikties gaidīt vai piemērot atcelšanas maksu. Tāpat iespējams vienoties par papildu pakalpojumiem, piemēram, bagāžas pārvadāšanu, ja šie noteikumi ir skaidri izklāstīti pirms brauciena.

Vienlaikus, lai aizsargātu patērētājus no pārmērīgas maksas, **valstī katru gadu nosaka maksimālās taksometru tarifu robežas**. Šie maksimālie tarifi attiecas uz braucieniem, kas tiek uzsākti no taksometru stāvvietām vai apturot taksometru uz ielas.

Taksometru nozarē būtiskākās iesaistītās puses un to datubāzes ir šādas:

- **Kiwa Register** ir atbildīgā iestāde Nīderlandē, kas izsniedz taksometra vadītāja kartes un taksometru pārvadājumu uzņēmēja licences. Tā uztur *Kiwa Taxi Register* – valsts mēroga datubāzi, kurā tiek centralizēti apkopota informācija par licencētiem taksometru vadītājiem un pārvadātājiem. Šis reģistrs kalpo kā instruments pārskatāmības nodrošināšanai, nozares uzraudzībai un uzņēmumu atbilstības kontrolei saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem;
- **Tieslietu un Drošības ministrija** ir atbildīgā iestāde Nīderlandē, kas izsniedz [izziņas par sodāmības neesību](#). Šīs izziņas [apliecina](#), ka persona nav izdarījusi smagus pārkāpumus, kas varētu ietekmēt spēju veikt noteiktus profesionālos pienākumus. Lai pieņemtu lēmumu par izziņas izsniegšanu, Tieslietu un drošības ministrija balstās uz informāciju, kas saņemta no Tiesu dokumentācijas sistēmas, kā arī no policijas reģistriem;

- **Vides un transporta inspekcija** uzrauga, lai taksometru pārvadājumu nozare darbotos atbilstoši spēkā esošiem normatīvajiem aktiem. Tā veic regulāras pārbaudes uzņēmumos, digitāli analizē datus, kā arī īsteno uzraudzību uz ceļiem. Datu apkopošana tiek nodrošināta, izmantojot taksometrā uzstādīto sertificēto [iekšējo datoru](#). Inspekcija nereti sadarbojas arī ar citām kompetentajām iestādēm. Ja tiek konstatēti pārkāpumi, uzņēmumam var izteikt oficiālu brīdinājumu vai piemērot administratīvo sodu;
- papildus esošajai uzraudzības kārtībai Vides un transporta inspekcija sadarbībā ar nozares pārstāvjiem attīsta jaunu automatizētu [uzraudzības sistēmu](#). Tā ļauj reāllaikā un automātiski apkopot datus par taksometru pārvadājumiem. Šī sistēma stājas spēkā 2025. gada 1. jūlijā ar pārejas periodu, kas ilgs līdz 2028. gadam;
- **Valsts ceļu satiksmes dienests** ir atbildīgs par taksometru tehniskās atbilstības uzraudzību un to reģistrāciju. Iestāde uztur Transportlīdzekļu reģistru, kurā ir apkopota būtiskā informācija par reģistrētajiem taksometriem Nīderlandē;
- **Nīderlandes Tirdzniecības palāta** ir atbildīga par uzņēmumu reģistrāciju, tostarp arī taksometru uzņēmumiem un vispārējām pilnsabiedrībām. Tirdzniecības palāta uztur Nīderlandes [Uzņēmumu reģistru](#) – datubāzi, kurā pieejama informācija par visiem reģistrētajiem komersantiem valstī.

Saskaņā ar [Pasažieru pārvadājumu likumu](#) papildus valsts noteiktajam pamatregulējumam **pašvaldībām Nīderlandē ir piešķirtas pilnvaras noteikt papildu prasības attiecībā uz taksometru pakalpojumu kvalitāti, drošību un identifikāciju**. Šīs prasības var [ietvert](#) piemēram, taksometru ārējo atpazīstamību (logotipi, uzlīmes, transportlīdzekļu krāsojums) vai pakalpojuma kvalitātes standartus, piemēram, uzvedības kodeksu un klientu apkalpošanas līmeni.

Sākot no 2025. gada, vairākās lielākajās Nīderlandes pilsētās, tostarp Amsterdamā, Roterdamā, Hāgā, Eindhovenā un Tilburgā, jauni taksometri un īres automašīnas drīkstēs būt tikai [bezizmešu transportlīdzekļi](#). Tas nozīmē, ka būs atļauti vienīgi elektroauto vai ūdeņraža degvielas šūnu transportlīdzekļi.

Nīderlandē pašnodarbinātiem taksometru vadītājiem ir jāreģistrējas Nodokļu pārvaldē un jāmaksā ienākuma nodoklis no gūtās peļņas. Papildus tam viņiem jāmaksā arī PVN, kas pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem parasti tiek piemērots ar [samazināto likmi 9 %](#).

Taksometru vadītājiem vai uzņēmumiem ir [jāreģistrējas](#) Nīderlandes Tirdzniecības palātā, un tādējādi viņi automātiski tiek reģistrēti arī Nīderlandes Nodokļu pārvaldē. Šī reģistrācija ir obligāta, lai iegūtu PVN numuru. Uzsākot saimniecisko darbību, uzņēmējam ir pienākums iekasēt PVN par sniegtajiem pakalpojumiem un regulāri to pārskaitīt Nodokļu pārvaldei.

Vadītāji, kuri sniedz pakalpojumus, izmantojot platformas Bolt vai Uber, Nīderlandē tiek uzskatīti par pašnodarbinātām personām. Tādējādi viņiem jāievēro tādi paši nodokļu un administratīvie pienākumi kā jebkuram citam uzņēmējam. Šiem vadītājiem ir jāreģistrējas kā uzņēmējiem Nīderlandes Tirdzniecības palātā, jāsaņem PVN numurs, kā arī jādeklarē visi ienākumi, kas gūti, izmantojot platformu. Tāpat viņiem jākārt precīza uzskaitē par braucieniem, ienākumiem un ar uzņēmējdarbību saistītajiem izdevumiem.

Lai gan valstī tiek īstenoti vispārēji pasākumi pret nodokļu nemaksāšanu, **taksometru nozarei nav izstrādāta atsevišķa, specifiska nodokļu kontroles politika.** Tomēr Vides un transporta inspekcija ir ieviesusi alternatīvu uzraudzības sistēmu, kas aizvieto ierasto taksometru bortdatoru un tam piesaistītās kartes. Šī modernizētā sistēma ļauj efektīvāk sekot līdzi braucieniem, vadītāju darba stundām un atpūtas laikiem, tādējādi uzlabojot atbilstības kontroli nozarē. Tāpat Vides un transporta inspekcija cieši sadarbojas ar policiju un Nodokļu pārvaldi, veicot pārbaudes gan uzņēmumos, gan uz ceļiem.

Norvēģijas tiesību akti, kas regulē taksometru vadītāju licencēšanu, paredz diferenciāciju atkarībā no transportlīdzekļa ietilpības. Šajā ziņā tiek nošķirti pārvadājumi ar transportlīdzekļiem:

- kuri paredzēti ne vairāk kā deviņiem pasažieriem;
- kuros ir vairāk nekā deviņas pasažieru vietas.

Ikvienam, kurš ārpus regulārajiem maršrutiem par atlidzību vai peļņas gūšanas nolūkā pārvadā pasažierus ar transportlīdzekli, kas reģistrēts ne vairāk kā deviņu personu pārvadāšanai ir nepieciešama taksometra licence. Šī prasība attiecas arī uz tiem pakalpojumu sniedzējiem, kuri nodrošina taksometram līdzīgus pārvadājumus neatkarīgi no tā, vai pakalpojums tiek sniegts publiskās vietās vai izmantojot digitālās platformas, un neatkarīgi no tā, vai tiek gūta peļņa. Saskaņā ar [Likumu par komercpārvadājumiem ar mehāniskiem transportlīdzekļiem un kuģiem](#) prasības attiecībā uz pārvadājumiem ar transportlīdzekļiem, kas paredzēti vairāk nekā deviņiem pasažieriem, ievērojami

neatšķiras no tām prasībām, kas tiek izvirzītas pakalpojumu sniedzējiem, kuri reģistrēti ne vairāk kā deviņu pasažieru pārvadāšanai. **Lai iegūtu licenci, pretendents jāatbilst šādiem kritērijiem:**

- ✓ pretendents pastāvīgi jāveic reāla saimnieciskā darbība Norvēģijā un uzņēmums jāreģistrē [Centrālajā koordinējošajā juridisko personu reģistrā](#);
- ✓ [jābūt nevainojamai reputācijai](#) – pretendents nedrīkst būt liegts tiesības veikt saimniecisko darbību, kā arī nedrīkst būt sodāmības par smagiem pārkāpumiem, it īpaši komercdarbības jomā. Reputācija jāapliecina ar policijas [izzini](#), kas ir izsniegta ne vēlāk kā pirms [trim mēnešiem](#). Ja pret personu, kurai ir izsniegta atļauja noteiktas uzņēmējdarbības veikšanai, tiek uzsākta izmeklēšana par iespējamu pārkāpumu, kas var ietekmēt atļaujas spēkā esību, policijai ir pienākums par to nekavējoties informēt Norvēģijas Ceļu pārvaldi. Šī prasība attiecas uz licences īpašnieku vai pretendentu, personu, kas atbild par pārvadājumu vadību uzņēmumā (jeb transporta vadītāju), kā arī uz pašu uzņēmumu kā juridisko personu; jāspēj nodrošināt finanšu stabilitāti jeb finansiālo veikspēju. Lai apliecinātu finansiālo stabilitāti, pieteikumam jāpievieno bankas vai apdrošināšanas sabiedrības izsniegts garantijas apliecinājums: 5000 *euro* par pirmreizēji izsniegto licenci un 2500 *euro* par katru nākamo. Garantijai jābūt spēkā visu licences darbības laiku. Ja garantija vairs nav spēkā, attiecīgajai iestādei nekavējoties jāinformē licences izdevējiestāde. Finansiālā stabilitāte netiek uzskatīta par nodrošinātu, ja pretendents ir būtiski nodokļu vai nodevu parādi vai ir uzsākts maksātnespējas process. Šis stāvoklis jāapliecina ar aktuālām [izzinām](#) no Nodokļu administrācijas un Maksātnespējas reģistra, kas izsniegta ne agrāk kā pirms trim mēnešiem;
- ✓ pretendents jāapliecina pietiekama profesionālā kompetence, nokārtojot [eksāmenu](#) Norvēģijas Ceļu pārvaldē.

Saskaņā ar Komerpcārvadājumu likumu **ikvienam, kuram izsniegta licence veikt pārvadājumus ar transportlīdzekļiem, kas paredzēti ne vairāk kā deviņiem pasažieriem**, jāievēro šādas papildu [prasības](#):

- jābūt piesaistītam reģistrētam taksometru uzņēmumam;
- visi pārvadājumi jāreģistrē ar skaitītāju. Licences izdevējiestāde atsevišķos gadījumos var paredzēt atkāpes no šīs prasības;
- pašvaldībām ir tiesības noteikt, ka pārvadājumi jāveic tikai ar videi draudzīgiem transportlīdzekļiem, paredzot vismaz četru gadu pārejas periodu, kura laikā vēl ir atļauts izmantot arī videi nelabvēlīgus transportlīdzekļus.

Turklāt licences izdevējiestāde ir tiesīga attiecībā uz katras izsniegtās licences turētāju noteikt [individuālas prasības](#), ņemot vērā konkrētās pašvaldības vajadzības un spēkā esošo regulējumu.

Papildus autovadītāja apliecībai taksometru vadītājiem, kuri veic licencētos pasažieru pārvadājumus, ir jāsaņem arī pasažieru pārvadājumu [braukšanas atļauja](#). Tā ir oficiāla braukšanas atļauja komercpārvadājumu veikšanai, ko izsniedz tikai pēc tam, kad ir veikts profesionālās piemērotības novērtējums.

Lai saņemtu pasažieru pārvadājumu braukšanas atļauju, personai jāatbilst šādiem [kritērijiem](#):

- ✓ sasniegts vismaz 20 gadu vecums;
- ✓ nevainojama reputācija un atbilstība veselības prasībām, kādas noteiktas D un DE kategorijas transportlīdzekļu vadītājiem;
- ✓ profesionālā kompetence un B kategorijas autovadītāja apliecība, kas ir derīga vismaz divus gadus bez pārtraukuma (attiecas uz taksometru vadītājiem).

Ja uz braukšanas atļaujas saņemšanu pretendē ārvalstnieks, viņam vismaz četrus gadus ir jābūt dzīvojušam Norvēģijā, izņemot gadījumus, kad:

- ✓ pretendents ir EEZ valsts pilsonis un var uzrādīt mītnes valstī izsniegto policijas izziņu;
- ✓ pretendents ir ārvalstnieks, likumīgi uzturas kādā no EEZ valstīm un var iesniegt policijas izziņu no attiecīgās valsts;
- ✓ pretendents ir ārvalstnieks, kas iepriekš uzturējies Norvēģijā, un viņam ir atbilstoša reputācija.

Termiņš, kādā persona uzturējusies attiecīgajā dzīvesvietā, tiek skaitīts, sākot no dienas, kad ir reģistrēts uzturēšanās atļaujas pieteikums vai persona ir reģistrēta policijas datu sistēmā saskaņā ar spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.

Braukšanas atļaujas izsniegšanas un tās derīguma termiņa noteikšana kārtība ir šāda:

- ✓ atļauja ir derīga visā Norvēģijas teritorijā;
- ✓ atļauju izsniedz vietējās policijas priekšnieks vai pilnvarota persona atbilstoši dzīvesvietai;
- ✓ personai, mainot dzīvesvietu, nav nepieciešams pieteikties jaunas atļaujas saņemšanai;
- ✓ atļaujas derīguma termiņš ir 10 gadi, savukārt personām, kas vecākas par 60 gadiem, tas ir pieci gadi. Personām, kuras sasniegušas 75 gadu vecumu, atļaujas vairs neizsniedz. Personām pēc 70 gadu vecuma sasniegšanas

apliecības pagarināšanai nepieciešama medicīniskā izziņa, kas izsniegta ne agrāk kā pirms gada. Veselības apsvērumu dēļ apliecības derīguma termiņš var tikt saīsināts.

Licences izdevējiestādei ir tiesības anulēt izsniegto pārvadājumu licenci, ja pēc izvērtējuma tiek konstatēts, ka licences turētājs vairs neatbilst noteiktajām prasībām, ir pārkāpis komercdarbības nosacījumus vai izdarījis citus būtiskus pārkāpumus pārvadājumu jomā. **Bez iepriekšēja brīdinājuma licenci var anulēt gadījumos, kad:**

- o licences turētājs ir miris;
- o ir uzsākta maksātnespējas procedūra. Šādos gadījumos par tūlītēju saziņu ar licences izdevējiestādi ir atbildīgi mantinieki vai maksātnespējas administrators.

Vienlaikus ar licences anulēšanu iestāde var noteikt termiņu, kādā attiecīgajai personai nav jālūdz atkārtoti pieteikties licencei, neraugoties uz formālu atbilstību noteiktajiem kritērijiem.

Norvēģijas Transporta ministrija uztur valsts elektronisko reģistru par uzņēmumiem, kuru darbības vieta ir Norvēģijā un kuriem ir vai tiek pieprasīta profesionālā pārvadājumu licence. Reģistrā iekļauj šādu informāciju:

- uzņēmuma nosaukums, juridiskā forma un adrese;
- darbinieku skaits un pārvadājumu vadītāji (uzņēmumā atbildīgās personas, kas uzrauga, lai visa uzņēmuma profesionālā transporta darbība, tostarp taksometru pārvadājumi, atbilstu normatīvajiem aktiem);
- licences veids un informācija, kas raksturo reputāciju;
- informācija par transportlīdzekļu izvēli pārbaudēm.

Reģistrs ir savietots ar citu EEZ valstu analogām sistēmām, tādējādi nodrošinot savstarpēju informācijas apmaiņu.

Attiecībā uz licencētajiem taksometru pārvadājumiem tiek **piemēroti speciāli noteikumi, kas regulē tarifu aprēķināšanu un nosaka cenu griestus**, izņemot gadījumus, kad cena ir iepriekš noteikta līgumā vai iepirkuma rezultātā. Šie noteikumi nav piemērojami pārvadājumiem tādās pašvaldībās, kur ir vismaz 20 000 iedzīvotāju un iedzīvotāju blīvums pārsniedz 80 cilvēkus uz kvadrātkilometru vai braucienā piedalās vairāk nekā četri pasažieri.

Taksometru pārvadājumos **tiek noteikta maksimālā samaksa par braucienu**, kas ietver gan sākuma maksu, gan maksu par **nobraukto attālumu un celā pavadīto laiku**. Braucieniem, kas tiek uzsākti no **ielas** vai veikti pēc **iepriekšēja pasūtījuma**, var piemērot atšķirīgus tarifus, kā arī **papildmaksas** par noteiktiem laikiem, svētku dienām vai **īpašiem apstākļiem**. Ir noteikts arī maksimālais papildmaksu apmērs, ko var piemērot minimālajai brauciena maksai, piebraukšanai, gaidīšanai, kā arī papildu pakalpojumiem, piemēram, **ratinkrēslu** vai **nestuvju** pārvadāšanai. Braucieniem var piemērot fiksētu cenu, tomēr klientam vienmēr jāpiemēro **finansiāli izdevīgākais** tarifs. Vienlaikus valstī ir pieņemts **pagaidu regulējums** nolūkā nodrošināt pārskatāmu un regulētu cenu sistēmu taksometriem, kuri netiek pasūtīti iepriekš. Šis regulējums, kas stājas spēkā 2025. gada 15. janvārī un būs spēkā gadu, nosaka maksimālās cenas. Tas **attiecas uz** tādiem braucieniem, par kuriem vienošanās tiek panākta uz ielas vai taksometru stāvvietā un neattiecas uz iepriekš pasūtītiem braucieniem (piemēram, veicot pasūtījumu telefoniski vai izmantojot mobilo lietotni), braucieniem, kuru cenas noteiktas līguma vai iepirkuma ietvaros, kā arī pārvadājumiem ar vairāk nekā četriem pasažieriem.

Pasažieru pārvadājumu licences transportlīdzekļiem ar vairāk nekā deviņām sēdvietām izsniedz Norvēģijas Ceļu pārvalde, savukārt pārvadājumiem ar transportlīdzekļiem līdz deviņām personām – novada pašvaldība. Pašvaldība atbilstoši pieprasījumam un apstākļiem veic taksometru, uzņēmumu transporta un personu ar speciālām vajadzībām pārvadājumu pakalpojumu licencēšanu. Tāpat tai ir tiesības noteikt specifiskus licences izsniegšanas **nosacījumus**.

Taksometriem jāatbilst vairākiem darbības, vides un tehniskajiem kritērijiem. Licences izdevējiestāde ir tiesīga noteikt, ka visiem tās teritorijā strādājošajiem taksometriem ir jābūt zemu vai nulles **emisiju** transportlīdzekļiem, nosakot maksimāli pieļaujamo CO₂ izmešu līmeni. Šāds regulējums ieviests nolūkā uzlabot gaisa kvalitāti.

Katrs brauciens ir jāreģistrē, izmantojot globālo navigācijas satelītu sistēmu un fiksējot ģeogrāfisko atrašanās vietu no brauciena sākuma līdz beigām. Šie dati ir jāuzglabā 60 dienas, lai nodrošinātu pārskatāmību, pasažieru drošību un atbalstu iespējamā incidentu izmeklēšanā. **Transportlīdzekļiem jābūt reģistrētiem kā taksometriem Transportlīdzekļu reģistrā**. Obligāts ir arī sertificēts skaitītājs, kura rādījumi ir skaidri redzami no pasažiera sēdvietas.

Taksometru licence tiek piešķirta visiem pretendentiem, kuri atbilst tiesību aktos noteiktajām prasībām. **Valdībai nav tiesību noteikt maksimālo licenču skaitu tirgū**, līdz ar to taksometru licencēšana notiek bez kvotu ierobežojumiem, ja vien pretendents atbilst kvalifikācijas, reputācijas un citiem izvirzītajiem kritērijiem.

Reģistrējot transportlīdzekļus Transportlīdzekļu reģistrā, vairākumam no tiem piemēro vienreizējo nodevu. Transportlīdzekļi ir **iedalīti** 10 nodokļu grupās ar atšķirīgām likmēm. Kopš 2025. gada 1. janvāra no vienreizējās nodevas samaksas ir atbrīvoti vieglie pasažieru transportlīdzekļi, kas tiek reģistrēti licences turētājam saskaņā ar **Profesionālā transporta likumā** noteikto un ir pielāgoti ratinkrēslu lietotāju pārvadāšanai. Ja šāds taksometrs tiek **izņemts** no

apgrozības triju gadu laikā kopš tā reģistrācijas brīža, jāatmaksā daļa no vienreizējās nodevas proporcionāli atlikušajam neizmantojamajam laikam.

Satiksmes apdrošināšanas nodoklis tiek piemērots obligātajai civiltiesiskajai transportlīdzekļu apdrošināšanai. No 2018. gada 1. janvāra tas aizstāja ikgadējo ceļu nodokli. Ratinkrēsliem pielāgoti taksometri, kas reģistrēti licences turētājam saskaņā ar Profesionālā transporta likuma noteikumiem, tiek aplikti ar samazinātu nodokļa likmi salīdzinājumā ar parastajiem vieglajiem automobiļiem.

Pasažieru pārvadājumiem tiek piemērota samazinātā PVN likme – 12 %. Nodokļu maksātājiem, kuru apgrozījums pārsniedz 50 000 Norvēģijas kronu, ir pienākums reģistrēties PVN maksātāju reģistrā un regulāri iesniegt attiecīgas deklarācijas. **Nodokļu maksāšanas kārtība ir šāda:**

- priekšnodokļa uzskaitē un norēķini jāveic, pamatojoties uz uzņēmuma paredzēto peļņu;
- gada pārskats jāiesniedz gan *Brønnøysund* reģistrā, gan Nodokļu pārvaldei;
- ieņēmumi un izdevumi jāuzrāda detalizētā uzskaitē;
- taksometru dispečerdienesti sniedz nepieciešamo kontroles informāciju, izmantojot maiņu žurnālus;
- gada deklarācija jāiesniedz līdz 31. maijam.

Sākot ar 2024. gadu, visiem licences turētājiem ir obligāti jāpievienojas centrālajai vienībai, kas nodrošina datu nodošanu nodokļus administrējošajām iestādēm. Šī vienība digitāli apkopo informāciju par ienākumiem, glabā to un pēc pieprasījuma nodod kontrolējošajām institūcijām.

Lai sniegtu iekšzemes pasažieru pārvadājumus ar taksometru, **uzņēmējam Polijā ir jāsaņem speciāla taksometra licence.** Uz šo licenci var pretendēt gan individuālie komersanti, kas reģistrēti Centrālajā uzņēmējdarbības reģistrā un informācijas sistēmā, gan uzņēmumi, kas reģistrēti Valsts tiesu reģistrā, piemēram, sabiedrības ar ierobežotu atbildību. **License tiek piešķirta, ja uzņēmējs atbilst noteiktiem juridiskiem, profesionāliem un tehniskiem kritērijiem:**

- ✓ uzņēmējs atbilst vispārējiem juridiskās uzticamības kritērijiem. Juridiskās personas vadības locekļi vai individuālie komersanti nedrīkst būt notiesāti ar galīgu spriedumu par finanšu vai citiem tišiem noziegumiem, kas saistīti ar profesionālo darbību, piemēram, noziegumiem pret īpašumu, dokumentu viltošanu vai darba apstākļu pārkāpumiem attiecībā uz vides prasībām. Tāpat nedrīkst būt spēkā aizliegums veikt uzņēmējdarbību autotransporta nozarē;
- ✓ uzņēmējam ir tiesības izmantot transportlīdzekļus, kas atbilst noteiktām tehniskajām prasībām un ir piemēroti komerciālai pasažieru pārvadāšanai;
- ✓ vadītāju piemērotībai. Pārvadājumus drīkst veikt gan pats uzņēmējs, gan viņa nodarbinātie autovadītāji un citas personas, kas veic pārvadājumus uzņēmēja vārdā, arī nebūdami tiešās darba attiecībās. Visām šīm personām jāatbilst konkrētiem uzticamības un profesionālās piemērotības kritērijiem: tās nedrīkst būt notiesātas ar galīgu spriedumu par noziegumiem pret dzīvību, veselību, seksuālo brīvību vai narkotiku apriti; nedrīkst būt spēkā aizliegums veikt autovadītāja darbu; jāatbilst prasībām attiecībā uz profesionālo kvalifikāciju, veselības stāvokli un psiholoģisko piemērotību.

License attiecas uz noteiktu teritoriju, piemēram,

- pašvaldību;
- vairākām blakus esošām pašvaldībām (uz vienošanās pamata);
- galvaspilsētu Varšavu.

Pārvadājumus ārpus teritorijas, uz kuru licence attiecas, drīkst veikt tikai noteiktos gadījumos (piemēram, atgriežoties vai pēc klienta pasūtījuma no citas teritorijas), taču **bez tiesībām piedāvāt regulārus pakalpojumus ārpus šīs teritorijas.**

Taksometru **licence tiek izsniegta uz noteiktu termiņu – no diviem līdz 50 gadiem, un tā zaudē spēku pēc derīguma termiņa beigām**, ja netiek atjaunota. Licences derīguma konkrēto ilgumu nosaka attiecīgā pašvaldība.

License taksometru pārvadājumu veikšanai Polijā tiek atsaukta šādos gadījumos:

- uzņēmējam ir aizliegts turpināt pārvadājumus;
- uzņēmējs nav uzsācis pārvadājumu veikšanu sešu mēnešu laikā kopš licences izsniegšanas, neraugoties uz iepriekš izteiktu brīdinājumu;
- licences turētājs vairs neatbilst noteiktajām prasībām;
- tiek būtiski pārkāpti licences nosacījumi;
- licence tiek nodota trešajai personai;

- komercdarbība tiek pārtraukta uz ilgāku laiku, kas ilgāks par sešiem mēnešiem;
- sistemātiski tiek pārkāpti darba laika vai transportlīdzekļu vadītāju kvalifikācijas noteikumi.

Pirms licences atsaukšanas uzņēmējam tiek izsniegts rakstveida brīdinājums par konstatētajiem pārkāpumiem un sagaidāmajām sekām.

Licence var tikt **atsaukta** arī šādos gadījumos:

- netiek iesniegti kompetento iestāžu pieprasītie dokumenti;
- tiek pārkāpti transportlīdzekļu tehniskās atbilstības noteikumi;
- uzņēmējam ir nenokārtotas nodokļu saistības vai citi būtiski parādi.

Pēc licences atsaukšanas uzņēmējam ir pienākums 14 dienu laikā nodot visus ar licenci saistītos dokumentus.

Atkārtoti saņemt licenci ir atļauts ne ātrāk kā pēc trim gadiem.

Taksometra vadītājam nav vajadzīga atsevišķa licence – viņš veic pārvadājumus saskaņā ar uzņēmējam izsniegto licenci, ja atbilst noteiktajām prasībām. Uzņēmējs vai cita persona, kas veic pasažieru pārvadājumus, tostarp ar taksometru, **driest nodarbināt autovadītāju tikai gadījumos, kad:**

- ✓ persona ir sasniegusi vismaz 18 gadu vecumu;
- ✓ tai ir derīga B kategorijas autovadītāja apliecība, kas izsniegta Polijā;
- ✓ nav konstatēti medicīniska rakstura šķēršļi attiecīgā darba veikšanai.

Starpniekiem, tostarp digitālajām platformām un lietotnēm, kas organizē taksometru pārvadājumus, ir pienākums pirms sadarbības uzsākšanas pārbaudīt autovadītājus, ar kuriem tie plāno sadarboties.

Taksometru pārvadājumu cenu noteikšana valstī ir decentralizēta, un tās pamatā ir pašvaldību autonomija. Likums par ceļu transportu **paredz**, ka **tiesības noteikt cenas par pārvadājumiem ar taksometriem ir piešķirtas attiecīgās pašvaldības domei**. Pašvaldībām ir tiesības izstrādāt un ieviest tarifu zonas, kurās paredzētas taksometru pakalpojumu likmes gan pasažieru, gan kravu pārvadājumiem. Šāda pieeja ļauj ņemt vērā teritoriālās īpatnības, vietējo ekonomisko situāciju, kā arī iedzīvotāju vajadzības. Visas pašvaldību noteiktās cenas un **tarifu likmes tiek uzskatītas par maksimālajām**. Tas nozīmē, ka **pakalpojumu sniedzēji nedrīkst tās pārsniegt, taču nav ierobežojumu piemērot zemākas cenas** atbilstoši tirgus apstākļiem vai uzņēmējdarbības stratēģijai.

Taksometru pārvadājumu maksas aprēķinu var veikt, arī izmantojot mobilās lietotnes, ja tās atbilst gan noteiktajām tehniskajām prasībām, gan programmatūras kases aparātu (digitāla kases sistēma, kas aizstāj tradicionālos fiziskos kases aparātus un nodrošina darījumu reģistrāciju tiešsaistē) standartiem. **Īpaša uzmanība normatīvajā regulējumā veltīta kontroles mehānismiem** – vadītājam pēc uzraugošās iestādes pieprasījuma ir pienākums uzrādīt ierīci ar instalēto lietotni, lai pārliecinātos par tās atbilstību noteiktajām prasībām. Mobilā lietotne var darboties sasaistē ar informācijas un sakaru sistēmu, tādējādi nodrošinot datu drošu apmaiņu un to integritāti.

Lai nodrošinātu vienotu un efektīvu regulējumu, **Digitalizācijas ministrija, Transporta ministrija un Finanšu ministrija kopīgi izstrādā detalizētus noteikumus, nosakot:**

- minimālās funkcionālās prasības attiecībā uz mobilajām lietotnēm un to darbību integrētā sistēmā;
- datu aizsardzības standartu prasības, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt gan korektu pārvadājumu maksas aprēķinu, gan sensitīvo datu aizsardzību.

Taksometru pakalpojumu tarifu likmes Polijā parasti ietver šādas komponentes:

- fiksēto maksu par brauciena uzsākšanu, kas tostarp ietver arī maksu par pirmo nobraukto kilometru;
- maksu par nobrauktajiem kilometriem vai ceļā pavadīto laiku – atkarībā no brauciena ilguma un maršruta;
- dienas un nakts tarifu;
- tarifu ārpus licences darbības zonas, piemēram, ja brauciena galamērķis atrodas citas pašvaldības teritorijā;
- papildmaksu, piemēram, par bagāžas vai dzīvnieku pārvadāšanu.

Licenču un atļauju izsniegšanu, grozīšanu, apturēšanu vai anulēšanu veic **konkrētas kompetentās iestādes** atkarībā no pakalpojuma veida un uzņēmēja juridiskās adreses. Par licencēm taksometru pakalpojumu sniegšanai ir atbildīgs attiecīgās teritorijas pašvaldības vadītājs, mērs vai – lielāko pilsētu pašvaldībās – pilsētas prezidents (*prezydent miasta*), ņemot vērā uzņēmēja juridisko adresi. Ja taksometru pakalpojumi tiek sniegti starpniecības veidā (piemēram, izmantojot digitālās platformas vai mobilās lietotnes) vai starptautiskā mērogā, licencēšanu veic autotransporta galvenais inspektors (tās institūcijas vadītājs, kas uzrauga un kontrolē ceļu transporta noteikumu izpildi).

Autopārvadātāja profesionālās darbības atļauju piešķir attiecīgā jurisdikcijā kompetentā augstākā administratīvā iestāde, kas nosakāma atbilstoši uzņēmuma reģistrācijai Valsts tiesu reģistrā vai Centrālajā uzņēmējdarbības reģistrā un informācijas sistēmā par saimniecisko darbību. **Savukārt autotransporta galvenais**

inspektors ir arī galvenā institūcija, kas izsniedz licences pasažieru pārvadājumu starpniecības pakalpojumu sniegšanai, piemēram, digitālajām platformām (*Uber*, *Bolt* u. c.).

Polijā tiek uzturēti divi reģistri, kuros tiek apkopota būtiska informācija gan par pārvadājumu pasūtījumiem, gan pārvadātājiem:

- Pasažieru pārvadājumu pasūtījumu reģistrs. Šajā reģistrā glabā informāciju par katru pārvadājuma pasūtījumu, kā arī uzņēmuma nosaukumu un adresi; nodokļa maksātāja numuru; licences numuru, transportlīdzekļa reģistrācijas numuru, pasūtījuma datumu un laiku. Reģistra mērķis ir veicināt pasūtījumu pārskatāmību un nodrošināt efektīvu uzraudzības mehānismu;
- to Uzņēmēju reģistrs, kuri veic pasažieru pārvadājumus. Tajā apkopota informācija par uzņēmumiem un vadītājiem, kas veic pārvadājumus, tostarp uzņēmumu nosaukumi un vadītāju vārdi; fotoattēli; iesniegto dokumentu kopijas; pārvadājumu periodi. Reģistrs kalpo arī kā instruments vadītāju un uzņēmumu pārbaudei.

Savukārt autotransporta galvenais inspektors uztur publiski pieejamu reģistru par uzņēmējiem, kas sniedz starpniecības pakalpojumus pasažieru pārvadājumos (piemēram, izmantojot mobilās lietotnes vai digitālās platformas). Šajā reģistrā tiek iekļauta šāda informācija: uzņēmuma nosaukums; juridiskā adrese vai faktiskā darbības vieta; reģistrācijas dati Centrālajā uzņēmējdarbības reģistrā un informācijas sistēmā par saimniecisko darbību vai uzņēmuma numurs Valsts tiesu reģistrā; izsniegtās licences numurs starpniecības pakalpojumu sniegšanai.

CEPIK ir Transportlīdzekļu un vadītāju centrālais reģistrs, kurā valsts līmenī tiek uzkrāti dati par visiem reģistrētajiem transportlīdzekļiem un autovadītājiem. Reģistrs sastāv no divām datu daļām: *CEP* (dati par transportlīdzekļiem) un *CEK* (dati par vadītājiem). Šo sistēmu izmanto gan uzraudzības iestādes, gan uzņēmumi, lai pārbaudītu licences, iegūtu informāciju par autovadītāju statusu un novērtētu transportlīdzekļu tehnisko atbilstību.

2024. gada 1. jūlijā Polijā stājās spēkā tā dēvētā Tirā transporta zona, un pirmā pilsēta, kur tā tiek ieviesta, ir Varšava. Šajā zonā, kas aptver pilsētas centru un daļu apkaimju, atļauts pārvietoties tikai tādiem transportlīdzekļiem, kas atbilst noteiktām Euro emisiju normām. Piemēram, benzīna automobiļiem jāatbilst vismaz Euro 2 vai jābūt reģistrētiem pēc 1997. gada, dīzeļautomobiļiem – vismaz Euro 4 vai jābūt reģistrētiem pēc 2005. gada. **No 2026. gada prasības attiecībā uz emisijām pakāpeniski kļūs stingrākas, un līdz 2032. gadam transportlīdzekļiem būs jāatbilst jau mūsdienīgākām emisiju kategorijām**. Tirās transporta zonas ieviešanas mērķis ir būtiski samazināt gaisa piesārņojumu un veicināt pāreju uz ilgtspējīgāku mobilitāti.

Taksometriem ir obligāti jāiziet gan ikgadējā periodiskā tehniskā apskate, gan taksometru specializētā pārbaude Transportlīdzekļu tehniskās kontroles stacijā.

Nodokļu maksātājs, kas sniedz taksometru pakalpojumus, var izvēlēties vienreizēju nodokļa likmi 3 %, par to rakstveidā informējot Valsts nodokļu administrāciju līdz mēneša beigām pirms attiecīgā nodokļa piemērošanas perioda. Izvēloties šo režīmu, nav tiesību atskaitīt priekšnodokli, kā arī jāiesniedz saīsinātā nodokļu deklarācija līdz katra mēneša 25. datumam. No šī režīma var atteikties tikai pēc 12 mēnešiem, par to iepriekš rakstveidā paziņojot Valsts nodokļu administrācijai. **Reģistrācija kā PVN maksātājam kļūst obligāta, ja gada apgrozījums pārsniedz 200 000 Polijas zlotu (aptuveni 46 500 euro)**. Šajā gadījumā pakalpojuma cenā jāiekļauj 8 % PVN.

Taksometru uzņēmumi un vadītāji, ja tie darbojas kā individuālie komersanti vai komercuzņēmumi, var izmantot dažādas grāmatvedības metodes (ieņēmumu un izdevumu uzskaiti vai ieņēmumu reģistru). Kopš 2022. gada nodokļu kartes sistēma (kas paredz fiksētu nodokļa summu neatkarīgi no ieņēmumiem) jaunajiem uzņēmējiem vairs nav pieejama. **Šobrīd tie var maksāt nodokļus vispārējā, vienkāršotā vai fiksētā režīmā**.

Ja taksometru pakalpojumus sniedz reģistrēts uzņēmums, tiek piemērota uzņēmumu ienākuma nodokļa likme 9 % mazajiem un jaunajiem uzņēmumiem vai 19 % standarta likme, kas piemērojama pēc tam, kad uzņēmums vairs neatbilst mazo un jauno uzņēmumu statusam, atkarībā no uzņēmuma apgrozījuma un juridiskā statusa. **Ja tiek maksāts uzņēmumu ienākuma nodoklis:**

- gada nodokļu deklarācija jāiesniedz līdz nākamā gada 31. martam, ja taksācijas gads sakrīt ar kalendāra gadu;
- ikdienas nodokļu saistības tiek pildītas, veicot avansa maksājumus: ik mēnesi – līdz katra mēneša 20. datumam vai reizi ceturksnī – līdz nākamā mēneša 20. datumam pēc ceturkšņa beigām. Tāpat uzņēmumam jāveic pilna grāmatvedības uzskaitē.

Uz taksometru nozarē strādājošajām personām attiecas pienākums veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas (ZUS). Uz pašnodarbinātiem taksometru vadītājiem šajā jomā attiecas šādi noteikumi:

- pienākums reģistrēties un veikt obligātās iemaksas (pensiju, invaliditātes, veselības apdrošināšanas u. c.);
- uzņēmējdarbības uzsākšanas gadījumā paredzēti atvieglojumi – pirmajos sešos mēnešos var neietvert pensiju apdrošināšanas iemaksas, savukārt turpmākos 24 mēnešus tiem tiek piemērota pazemināta likme;

→ ja gada ieņēmumi nepārsniedz 120 000 Polijas zlotu (aptuveni 27 500 *euro*), iemaksas var tikt aprēķinātas no faktiskajiem ieņēmumiem.

Uzņēmumi Valsts sociālās apdrošināšanas iestādē par darbiniekiem veic sociālās apdrošināšanas iemaksas, kas tiek aprēķinātas no darbinieka bruto algas. Uzņēmums veic iemaksas par darbinieku 19,21 % līdz 22,41 % apmērā, atkarībā no nozares riska līmeņa un obligāto fondu iemaksām, savukārt darbinieks piedalās ar iemaksām 13,71 % apmērā, kas tiek ieturētas no bruto algas. Šīs iemaksas sedz pensiju, invaliditātes, slimības un negadījumu apdrošināšanu, kā arī iemaksas Darba fondā, kas nodrošina pabalstus bezdarba gadījumos un atbalstu darba tirgus pasākumiem.

Braukšanas platformas darbojas kā starpnieki, iekasējot komisijas maksu no autovadītājiem – 23 % PVN apmērā. Arī pašas platformas tiek uzskatītas par uzņēmējiem, tādējādi tām ir pienākums deklarēt savus ieņēmumus un maksāt attiecīgos nodokļus. Saskaņā ar **Polijas finanšu ministra 2019. gada 29. aprīļa rīkojumu par kases aparātiem transportlīdzekļiem obligāti jābūt aprīkoti ar speciāliem fiskālajiem kases aparātiem.** Sākot no 2021. gada 1. jūlija, šiem aparātiem jādarbojas tiešsaistes režīmā, proti, tiem jābūt savienotiem ar internetu un automātiski jānosūta fiskālo dokumentu kopijas uz Centrālo kases aparātu reģistru. Turklāt, pamatojoties uz finanšu ministra **2020. gada 26. maija rīkojumu** par programmatūras formas kases aparātiem un digitalizācijas ministra **2020. gada 28. maija rīkojumu** par mobilās lietotnes izmantošanu pasažieru maksas aprēķināšanai, **taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir dota iespēja izmantot gan virtuālos kases aparātus, gan virtuālos taksometra skaitītājus** (digitāla programmatūra, kas aizstāj fizisko skaitītāju un reģistrē brauciena parametrus tiešsaistē).

No 2025. gada 1. janvāra taksometru pakalpojumus drīkst nodrošināt tikai ar Slovākijā reģistrētiem transportlīdzekļiem (valsts reģistrācijas numuram jābūt minētam licencē un reģistrā) un tiem jāatbilst spēkā esošām tehniskajām prasībām. Par pārkāpumiem piemēro naudas sodus no 100 līdz 15 000 *euro*, savukārt atkārtota pārkāpuma gadījumā – līdz pat 50 000 *euro*, kā arī šādos gadījumos tiek anulēta licence.

Saskaņā ar Slovākijas Celu transporta likumu pārvadātājam ir jāievēro divi galvenie pienākumi:

- darbības veikšanas pienākums – veikt taksometru pārvadājumus visā koncesijas derīguma periodā;
- pārvadāšanas pienākums – noslēgt pakalpojuma līgumu ar katru pasažieri, izņemot gadījumus, kad tehniskais stāvoklis, ceļu caurlaidība vai drošība to neļauj. Kopumā šādai līguma slēgšanai ir ierobežota izpratne, un šī darbība tiek saistīta ar pasažiera iekāpšanu taksometrā, skaidri definētiem brauciena nosacījumiem, kā arī čeku izsniegšanu par pakalpojumu. Pakalpojuma līgumu iespējams noslēgt vairākos veidos – tieši pie vadītāja, pārvadātāja juridiskajā adresē, iepriekš publiskotā vietā (piemēram, birojā, taksometru stacijā) vai ar dispečerdienesta starpniecību.

Likums paredz šādus galvenos nosacījumus taksometru pakalpojumu sniegšanai:

- ✓ taksometru pārvadājumus ir tiesīgs veikt vienīgi koncesijas turētājs;
- ✓ koncesija dod tiesības gan piedāvāt pārvadājumu pakalpojumus un slēgt līgumus ar pasažieriem, gan vadīt dispečerdienestu;
- ✓ lai saņemtu koncesiju, pretendents jāatbilst šādiem kritērijiem:
 - reģistrētajai dzīvesvietai vai juridiskajai adresei jāatrodas Slovākijas vai citas ES dalībvalsts teritorijā,
 - pretendents jābūt pilnai juridiskajai rīcībspējai,
 - pretendents jāatbilst nosacījumam par labu reputāciju, t. i., persona nav notiesāta par tišu noziegumu, smagu satiksmes pārkāpumu vai klientu apkalpošanas pārkāpumu, kā arī attiecībā uz personu nav spēkā transportlīdzekļa vadīšanas vai koncesijas darbības aizliegums,
 - vismaz viena transportlīdzekļa pieejamība, proti, tas atrodas īpašumā, nomā, līzīngā vai lietošanā uz aizdevuma pamata;
- ✓ koncesijas termiņš ir 10 gadi, ja pieteikumā nav pieprasīts īsāks derīguma termiņš.

Saskaņā ar likumu koncesija arī izbeidzas koncesionāra nāves dienā, ja vien to līdz likumā noteiktā termiņa beigām neuztur mantinieki, pārdzīvojušais laulātais vai mantojuma pārvaldnieks. **Pakalpojumu sniegšanu līdz mantojuma procesa noslēgumam var turpināt:**

- likumiskie mantinieki, ja testamentāro mantinieku nav;
- testamentārie mantinieki un mirušā pārdzīvojušais laulātais, pat ja šī persona nav mantinieks un ja ir taksometru pakalpojumu sniegšanai izmantotā īpašuma līdzīpašnieks;
- pārdzīvojušais laulātais, ja mantinieki neturpina pakalpojumu sniegšanu;
- tiesas ieceltais mantojuma pārvaldnieks.

Valsts institūcija, kas uzrauga un regulē transporta nozari – **Transporta administratīvā iestāde** – **izsniedz taksometra transportlīdzekļa apliecību** katram reģistrācijas numuram. Ja mainās tā turētājs vai īpašnieks, vai arī tas pārstāj būt taksometru pakalpojumu sniedzējs, transportlīdzeklis tiek izslēgts no reģistra brīdī, kad notikušas izmaiņas un apliecība tādējādi zaudē spēku. **Transporta administratīvā iestāde anulē izsniegto koncesiju, ja koncesijas turētājs vairs neizpilda likumā noteiktās prasības, uzņēmums ir pasludināts par bankrotējušu vai pats turētājs ir pieprasījis koncesiju anulēt.** **Koncesija tiek anulēta**, ja, neraugoties uz saņemto brīdinājumu, turpinās taksometru vai dispečeru dienesta pakalpojumu sniegšana neatbilstoši normatīvā regulējuma prasībām. Pēc koncesijas anulēšanas **jaunas koncesijas saņemšanai** iespējams pieteikties ne agrāk kā vienu gadu pēc attiecīga lēmuma spēkā stāšanās.

Galvenie nosacījumi un pienākumi, kas jāievēro taksometra vadītājam, ir šādi:

- ✓ tikai persona ar **derīgu taksometra vadītāja apliecību** drīkst veikt šo darbu;
- ✓ **prasības apliecības izsniegšanai:**
 - autovadītāja apliecība (grupa vai apakšgrupa), kas ļauj vadīt taksometru,
 - pilnīga juridiskā rīcībspēja,
 - medicīniskā piemērotība (**derīgs medicīniskās atbilstības sertifikāts**),
 - garīgā piemērotība (**derīgs garīgās piemērotības dokuments**),
 - laba reputācija;
- ✓ **pienākums sniegt pakalpojumus** sevī ietver vairākas komponentes, tostarp uzņemt un nogādāt pasažieri galamērķī, ņemot vērā drošības apsvērumus un situāciju uz ceļa; atļaut pasažierim pārbaudīt skaitītāja rādījumus un izsniegt kvīti (papīra formā vai elektroniski); izmantot īsāko iespējamo maršrutu, izņemot gadījumus, kad pasažieris izvēlas citādi; redzamā vietā turēt autovadītāja apliecību un uz automobiļa durvīm norādīt operatora nosaukumu u. c.

Slovākijas Transporta ministrija uztur taksometru pakalpojumu reģistru, kurā tiek apkopota detalizēta informācija par nozares dalībniekiem, tostarp par:

- koncesijas turētājiem – informācija par taksometru pārvaldījumu koncesijas turētājiem, koncesijas derīguma termiņu, reģistrēto taksometru transportlīdzekļu numuriem, pagaidu koncesijas izmaiņām un koncesijas anulēšanas iemesliem;
- taksometru vadītājiem – vadītāja apliecības numurs, tās turētāja vārds, uzvārds, dzimšanas dati, apliecības izdošanas datums un izdevēj institūcija, kā arī informācija par personas sodāmību un atbilstību transportlīdzekļa vadīšanai.

Šis reģistrs ir strukturēts divās daļās:

- **publiskā daļa** – brīvi pieejama **informācija**. Šajā sadaļā pieejama šāda informācija: uzņēmuma nosaukums un juridiskā forma, uzņēmuma adrese un juridiskā atrašanās vieta, atbildīgās personas (piemēram, transportlīdzekļa vadītāja) vārds un uzvārds, izsniegtās atļaujas veids, transportlīdzekļu skaits, licences numuri;
- nepubliskojamā daļa – **pieejama** tikai valsts institūcijām, uzraudzības iestādēm, policijai un citām kompetentajām institūcijām uzraudzības un kontroles funkciju nodrošināšanai. Tajā **ieklauda** informācija par:
 - pārkāpumiem – informācija par būtiskiem pēdējo divu gadu laikā izdarītiem pārkāpumiem, norādot to skaitu, veidu un kategoriju, ja pārkāpumi bijuši par pamatu soda piespriešanai vai notiesājošam spriedumam,
 - tām personām, kurām ir liegtas tiesības vadīt ar transportu saistīto darbību uzņēmumā līdz reputācijas pilnīgai atjaunošanai; tiek norādīts personas vārds un uzvārds,
 - transportlīdzekļiem – uzņēmuma rīcībā esošo transportlīdzekļu reģistrācijas numuri,
 - darbinieku skaitu – kopējais nodarbināto skaits uzņēmumā attiecīgā gada 31. decembrī,
 - iespējamiem riskiem – saskaņā ar vienotiem kritērijiem un regulējumu noteikts uzņēmuma riska līmenis.

Reģistrā pieejams **pilns licencēto taksometru pakalpojumu sniedzēju saraksts**, norādot to nosaukumus un atrašanās vietas.

Slovākijā **taksometru pakalpojumu cenas nav noteiktas centralizēti** – katram pārvaldītājam ir tiesības patstāvīgi noteikt savus pakalpojumu tarifus. **Saskaņā ar Ceļu transporta likumu taksometru cenu noteikšana ir elastīga un pielāgojama dažādiem tirgus apstākļiem.** Tādējādi pārvaldījuma izmaksas var būtiski atšķirties atkarībā no pakalpojuma sniedzēja un reģiona. **Neraugoties uz pakalpojumu sniedzēju brīvību cenu veidošanā, tiem ir pienākums izstrādāt cenrādi**, ko apstiprina attiecīgā vietējā pašvaldība. Brauciena laikā tas obligāti ir jāizvieto redzamā vietā transportlīdzekļa salonā. **Pārvaldījuma cena var tikt noteikta:**

- ņemot vērā nobraukto attālumu vai brauciena ilgumu; vai
- iepriekš vienojoties, tostarp izmantojot digitālās platformas, rakstveidā, telefoniski vai citā formā.

Ja cena tiek aprēķināta atkarībā no attāluma vai brauciena ilguma, transportlīdzeklim obligāti jābūt aprīkotam ar kalibrētu un funkcionējošu [taksometra skaitītāju](#), kas ļauj pasažierim reāllaikā sekot izmaksām un nodrošina iespēju izsniegt kvīti. **Atsevišķos gadījumos var tikt piemērota papildu maksa.** Piemēram, daži pārvadātāji piemēro:

- nakts tarifu braucieniem diennakts stundās no plkst. 22.00 līdz 6.00;
- papildu maksu par lielgabarīta bagāžu, dzīvnieku pārvadāšanu vai bērnu sēdekliša nodrošināšanu.

Šādu maksājumu apmēru nosaka konkrētā pakalpojuma sniedzējs (piemēram, [Original Taxi cenrādis](#)).

Tāpat arī **digitālās taksometru izsaukšanas platformas, piemēram, [Bolt](#), var piemērot papildu maksu:**

- par pārsniegtu attālumu, ja brauciens pārsniedz noteiktu kilometru robežvērtību;
- vai 12 *euro* piemaksu par braucieniem ārpus Slovēnijas teritorijas.

Pašvaldības ir tiesīgas savā administratīvajā teritorijā ar saistošajiem noteikumiem **detalizētāk regulēt taksometru pakalpojumu sniegšanas kārtību.**

Taksometriem ir jāatbilst noteiktiem emisiju standartiem. Lai nodrošinātu atbilstību gan drošības, gan vides standartiem, tiem **regulāri jāveic attiecīgas tehniskās pārbaudes.** Transportlīdzekļi, kas tiek izmantoti taksometru pakalpojumu sniegšanai, jāreģistrē un tiem **jāveic pirmā tehniskā pārbaude vienu gadu pēc reģistrācijas**, bet pēc tam – ik gadu. Šajās pārbaudēs tiek veikts arī obligātais emisiju tests. Turklāt **taksometru nozarē Slovēnijā vērojama pakāpeniska pāreja uz elektromobilitāti, ieviešot elektriskos transportlīdzekļus kā ilgtspējīgu alternatīvu.**

Saskaņā ar [Celu transporta likumu](#) taksometru pakalpojumu sniegšanai drīkst izmantot tikai tādas transportlīdzekļus, kas ir reģistrēti Slovēnijas Republikā un iekļauti koncesiju un taksometru pakalpojumu reģistrā, kā arī pilnībā atbilst spēkā esošajām tehniskajām un vides prasībām (transportlīdzekļiem ir jāiziet regulāras tehniskās apskates un emisijas testi).

Taksometru vadītājiem no gūtajiem ienākumiem ir jāmaksā ienākuma nodoklis. Nodokļa likmes 2025. gadā ir šādas: 19 %, ja ienākumi nepārsniedz 48 441,43 *euro* gadā, un 25 % tai ienākumu daļai, kas pārsniedz šo robežvērtību. Nodoklis parasti tiek maksāts ik mēnesi kā avansa maksājums, pamatojoties uz iepriekšējā gada vai prognozētajiem ienākumiem.

No 2025. gada uzņēmumu ienākuma nodokļa likmes Slovēnijā tiek piemērotas atkarībā no apliekamā ienākuma apmēra:

- ja apliekamais ienākums ir līdz 100 000 *euro*, tiek piemērota samazinātā nodokļa likme 10 %;
- ja apliekamais ienākums ir no 100 000 *euro* līdz 5 000 000 *euro*, tiek piemērota standarta likme 21 % apmērā;
- ja apliekamais ienākums pārsniedz 5 000 000 *euro*, tiek piemērota paaugstinātā likme 24 %.

Papildus ir noteikts arī minimālais nodokļa maksājums, kas mainās atkarībā no uzņēmuma gada ienākumu apmēra.

Taksometru pakalpojumiem tiek piemērota PVN standarta likme 23 %. Taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums maksāt **sociālās apdrošināšanas iemaksas** atbilstoši normatīvajam [regulējumam](#), kas attiecas gan uz algotiem darbiniekiem, gan pašnodarbinātajiem.

Autovadītāji, kas sniedz pakalpojumus, izmantojot platformas [Bolt](#) vai [Uber](#), tiek uzskatīti par pašnodarbinātām personām. Tas nozīmē, ka viņi paši ir atbildīgi par nodokļu nomaksu, sociālajām iemaksām un grāmatvedības kārtošanu atšķirībā no algotiem darbiniekiem, kuru nodokļus parasti ietur un nomaksā darba devējs.

Slovēnijā taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums maksāt [transportlīdzekļa nodokli](#), ja transportlīdzeklis tiek izmantots saimnieciskajā darbībā. Nodokļa apmērs tiek noteikts, pamatojoties uz transportlīdzekļa veidu, dzinēja parametriem, vecumu un ekspluatācijas ilgumu kalendāra gadā.

Taksometru pakalpojumu sniedzējiem ir jāreģistrē ienākumi, izmantojot elektronisko kases sistēmu (e-Kasa). Ja vadītājs izsniedz vai elektroniski nosūta pasažierim kvīti par apmaksāto braucienu, nav nepieciešams izsniegt papildu kases čeku. Platformas [Uber](#), [Bolt](#) u. c. šo kvīti nosūta automātiski lietotnē. Vadītājam ir pienākums reģistrēt brauciena kopējo maksu e-Kasa sistēmā nekavējoties pēc brauciena beigām.

Valstī pastāv kontroles un uzraudzības mehānismi, kuru mērķis ir nodrošināt pārskatāmu un regulējamu atbilstošu taksometru pakalpojumu sniegšanu, kā arī mazināt ēnu ekonomikas riskus. Taksometru pakalpojumu sniedzējiem un dispečerdiensiem ir pienākums nodrošināt uzraudzības iestādēm detalizētu informāciju par transportlīdzekļiem, pārvadājumu veikšanu, atbildīgajām personām un gūtajiem ienākumiem. [Taksometru operatoriem](#) šī informācija ir jāsniedz 15 dienu laikā pēc attiecīga pieprasījuma saņemšanas no profesionālās uzraudzības vai nodokļu, nodevu un muitas administrēšanas iestāžu pieprasījuma, savukārt [dispečerdiensu operatoriem](#) – 30 dienu laikā pēc attiecīgā pieprasījuma saņemšanas.

Saskaņā ar [Slovēnijas Likumu par pārvadājumiem ceļu satiksmē](#) taksometru pakalpojumus drīkst sniegt tikai tādas personas, kurām ir izsniegta derīga kopienas licence un attiecīga atļauja uzņēmējdarbības veikšanai. Pirms darba uzsākšanas taksometra vadītājam ir jāiesniedz dokumenti, kas apliecina atbilstību profesionālās darbības prasībām. **Lai uzņēmums, kas sniedz taksometru pakalpojumus, saņemtu kopienas licenci, tam jāatbilst vairākām prasībām:**

- ✓ uzņēmumam jābūt ar labu reputāciju;
- ✓ jābūt vismaz vienam Slovēnijā reģistrētam vai atbilstoši regulējumam ekspluatētam transportlīdzeklim;
- ✓ jābūt nokārtotām visām finanšu saistībām un jāievēro uzņēmējdarbības nosacījumi saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1071/2009. Ja uzņēmuma vadītājs ir fiziskā persona, taču neatbilst noteiktajām profesionālajām kvalifikācijas prasībām, ir jāieceļ cita atbildīgā persona, kas tām atbilst un nodrošina uzņēmuma transporta darbības vadību pārvadājumos. **Kopienas licenci taksometru pārvadājumiem izsniedz uz pieciem gadiem.**

Persona netiek uzskatīta par atbilstošu prasībai par [labu reputāciju](#), ja ir pieņemts galīgais spriedums, ar ko tā tiek atzīta par vainīgu tāda smaga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, ar kuru pārkāpts drošības, vides, darba tiesību vai citu būtisku jomu regulējums, vai ja pēdējo divu gadu laikā personai ir atkārtoti piemēroti sodi par smagiem pārkāpumiem transporta jomā, ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem vai citu saistīto normatīvo aktu neievērošanu. Labas reputācijas statuss ir atjaunojams, kad ir beigušās notiesāšanas juridiskās sekas vai divu gadu laikā nav konstatēti jauni smagi pārkāpumi.

Kopienas licenci taksometru pakalpojumu sniegšanai var saņemt gan individuālie komersanti, gan juridiskās personas, ja tie atbilst paredzētajiem uzņēmējdarbības nosacījumiem. Pieteikums licences saņemšanai jāiesniedz Slovēnijas Tirdzniecības un rūpniecības palātā vai Slovēnijas Amatniecības un mazo uzņēmumu palātā. Licences izdevējstāde, saņemot pilnīgi noformētu pieteikumu, 15 dienu laikā pieņem lēmumu un izsniedz šādus dokumentus:

- lēmumu par pārvadājumu licences piešķiršanu;
- licences sertifikātu;
- katra transportlīdzekļa vadītāja apliecības kopiju.

Licences eksemplāru skaits tiek noteikts, ņemot vērā pārvadātāja rīcībā esošo transportlīdzekļu skaitu un darbības apjomu. Oriģināls tiek glabāts pārvadātāja centrālajā birojā, savukārt katrā transportlīdzeklī jāatrodas atbilstoši apliecības kopijai. Pārvadātājam tiesības sniegt taksometru pakalpojumus stājas spēkā no licences izsniegšanas dienas.

Pārvadātājam var tikt uz laiku atņemta licence, ja tas pēdējo divu gadu laikā vairāk nekā divas reizes ir izdarījis smagu pārkāpumu saistībā, piemēram, ar pasažieru pārvadājumiem vai ceļu satiksmes drošību. Perioda ilgums, uz kādu licence tiek atņemta, ir atkarīgs no pārkāpumu izdarīšanas biežuma un smaguma, un tas var būt šāds:

- pirmā pārkāpuma gadījumā – līdz trim mēnešiem;
- otrā pārkāpuma gadījumā – līdz sešiem mēnešiem;
- trešā un katra nākamā pārkāpuma gadījumā līdz 12 mēnešiem.

Ja pārvadātājs noteiktajā termiņā nenodod licenci vai tās kopijas, licences anulēšana var kļūt neatgriezeniska. Pieņemto lēmumu ir iespējams pārsūdzēt Infrastruktūras ministrijā 15 dienu laikā.

Licences izdevējstāde ar atsevišķu lēmumu anulē licences derīgumu un atsauc to, ja konstatēts kāds no šādiem apstākļiem:

- nav izpildīti licences piešķiršanas nosacījumi;
- licences turētājs ir pārtraucis darbību vai izslēgts no Uzņēmumu reģistra;
- licences iegūšanai apzināti sniegta nepatiesa informācija;
- pārvadātājam licence uz laiku atņemta vairāk nekā divas reizes;
- licence netiek nodota pēc tās pagaidu atņemšanas termiņa beigām.

Licences turētājam pēc lēmuma saņemšanas astoņu dienu laikā ir pienākums atgriezt licenci izdevēj institūcijai. Licences izdevēj institūcija informē par tās anulēšanas faktu gan Infrastruktūras ministriju, gan Satiksmes drošības aģentūru.

Lai varētu sniegt taksometra pakalpojumus Slovēnijā, [taksometra vadītājam](#) jābūt derīgai B kategorijas autovadītāja apliecībai, apliecinātai profesionālajai kvalifikācijai un labas reputācijas un finanšu uzticamības pazīmēm, savukārt transportlīdzeklī jābūt visiem nepieciešamajiem dokumentiem, tostarp pārvadājumu licencei un autovadītāja apliecībai, kā arī atbilstoši automobilim jābūt atbilstoši marķētam.

Slovēnijā taksometru pakalpojumiem nav vienotas noteiktas vai maksimālās maksas. Taču normatīvais regulējums paredz stingras [prasības](#) attiecībā uz godīgu brauciena cenas aprēķinu. Proti, tam jābūt balstītam uz faktisko

brauciena attālumu un ilgumu, izmantojot verificētu skaitītāju vai sertificētu elektronisko lietotni. Cena vienmēr tiek balstīta uz nobraukto attālumu un brauciena ilgumu.

Taksometru pakalpojumu licencēšanu un uzraudzību īsteno vairākas valsts un pašvaldību institūcijas. Lai sniegtu taksometru pakalpojumus, ir nepieciešama [licence](#). **Turklāt atsevišķos gadījumos nepieciešama arī vietējās pašvaldības atļauja.** To nosaka attiecīgās pašvaldības regulējumā vai ar vairāku pašvaldību kopīgu lēmumu. Vienlaikus saskaņā ar [Likumu par pārvadājumiem ceļu satiksmē pašvaldībām nav tiesību noteikt diskriminējošus vai pārmērīgi ierobežojošus nosacījumus taksometru pakalpojumu sniegšanai](#). Tas izpaužas tādējādi, ka tām **nav atļauts**:

- ierobežot izsniegto atļauju skaitu;
- piesaistīt atļauju konkrētai teritorijai;
- izvirzīt prasības attiecībā uz pārvadātāja juridisko adresi vai dzīvesvietu.

Slovēnijas [Infrastrukturā ministrija](#) **uztur vairākas datubāzes, kam ir nozīmīga loma taksometru pakalpojumu uzraudzībā un regulēšanā.** Tajās tiek apkopota informācija par:

- izsniegtajām pārvadājumu licencēm un to kopijām;
- licencētiem transportlīdzekļiem, tostarp reģistrētajiem taksometriem;
- autovadītājiem, kuriem piešķirta atļauja veikt pasažieru pārvadājumus;
- licencētajiem pārvadātājiem.

Likums par pārvadājumiem ceļu satiksmē noteic, ka **taksometru pakalpojumu sniegšanas uzraudzība un licencēšana ir deleģēta divām nevalstiskajām organizācijām ar publisku pilnvarojumu – Slovēnijas Amatniecības un mazo uzņēmumu palātai un Tirdzniecības un rūpniecības palātai.** Tām deleģētie uzdevumi ir šādi:

- licenču izsniegšana un anulēšana;
- taksometru identifikācijas zīmju izsniegšana;
- vadītāju apliecību izsniegšana;
- pārskatu sagatavošana Infrastrukturā ministrijai, kā arī uzraudzības un kontroles pasākumu īstenošana attiecībā uz licencētajiem pārvadātājiem;
- administratīvo pakalpojumu nodrošināšana vismaz vienā punktā Slovēnijas teritorijā.

Slovēnijas Finanšu pārvalde uzrauga taksometru pakalpojumu sniedzēju nodokļu saistību izpildi. Lai saņemtu licenci, pretendenti jāiesniedz apliecinājumi par nodokļu nomaksu un citu finanšu saistību izpildi. Savukārt [Slovēnijas Statistikas pārvalde](#) uztur transporta statistikas datubāzes, kur tostarp uzglabā arī informāciju par taksometru pakalpojumiem.

Slovēnijā **vides un pakalpojumu kvalitātes prasības taksometru pakalpojumu sniegšanai netiek noteiktas centralizēti valsts līmenī, bet gan vietējo pašvaldību līmenī.** Tām ir tiesības noteikt [kvalitātes standartus](#), kas attiecas gan uz transportlīdzekļiem, kas tiek izmantoti kā taksometri, gan to vadītājiem. Šie standarti var ietvert prasības attiecībā uz transportlīdzekļa vizuālo noformējumu, vadītāju braukšanas kultūru, *EURO* emisijas līmeni, CO₂ izmešu apjomu, kā arī transportlīdzekļa vecumu un tehnisko aprikojumu.

Taksometru pakalpojumu sniedzējiem – gan individuālajiem komersantiem, gan uzņēmumiem – ir jāievēro noteikti pienākumi attiecībā uz nodokļu un nodevu samaksu. **Pakalpojumu sniedzējiem jāveic PVN, ienākuma nodokļa, sociālās apdrošināšanas iemaksu un transportlīdzekļa nodokļa samaksa.** Ja uzņēmums reģistrējies kā PVN maksātājs, tam jāiesniedz pieteikums Slovēnijas Finanšu pārvaldei, lai saņemtu identifikācijas numuru. Kad statuss piešķirts, **par katru nodokļu periodu – kalendāra mēnesi vai ceturksni – iesniedzama PVN deklarācija. Nepieciešamību reģistrēties kā PVN maksātājam nosaka uzņēmuma gada apgrozījums un izvēlētais nodokļu režīms.** Ja gada apgrozījums pārsniedz 66 000 *euro*, reģistrēšanās kā PVN maksātājam ir obligāta. Ja apgrozījums ir mazāks, reģistrēšanās ir brīvprātīga. Taksometru pakalpojumiem, tostarp tiem, kas tiek sniegti, izmantojot koplietošanas platformas, piemēro standarta 22 % PVN likmi. **Individuālajiem komersantiem, kas sniedz taksometru pakalpojumus, piemēro tādus pašus PVN maksāšanas nosacījumus kā uzņēmumiem.**

Taksometru vadītājiem, kas darbojas kā pašnodarbinātas personas, ir jāreģistrējas kā ienākuma nodokļa maksātājiem un jāiesniedz gada ienākumu deklarācija. Ienākuma nodokļa likmes un piemērojamie atvieglojumi ir atkarīgi no vairākiem faktoriem:

- izvēlēta grāmatvedības režīma: ja tiek piemērots normēto izdevumu režīms (vienkāršots grāmatvedības režīms, ko Slovēnijā var izvēlēties mazie uzņēmēji un pašnodarbinātie, tostarp taksometru vadītāji), nodoklis tiek aprēķināts pēc fiksētas 20 % likmes no ienākumiem. Savukārt faktisko izdevumu režīmā tiek izmantota progresīvā nodokļu skala, kurā likmes svārstās no 16 % līdz aptuveni 50 % atkarībā no gada ienākumu apmēra;

- ienākumu līmeņa: jo augstāki gada ienākumi, jo augstāka var būt nodokļa likme, īpaši gadījumos, kad tiek piemērots faktiskās grāmatvedības režīms;
- ģimenes stāvokļa un atvieglojumiem: nodokļa aprēķinā var tikt piemērotas atlaides, piemēram, par apgādājamiem bērniem, studējošajiem u. tml.

Gan uzņēmumu darbiniekiem uzņēmumos, gan pašnodarbinātiem taksometru vadītājiem ir pienākums veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas. Kopējais sociālās apdrošināšanas [iemaksu apmērs](#) ir aptuveni 38 % no bruto algas, no kuriem 16 % maksā darba devējs, bet 22 % – pats darbinieks. Atkarībā no darba līguma nosacījumiem un darbinieka vecuma darba devējam var tikt piemēroti individuāli atbrīvojumi vai samazinājumi. Savukārt [pašnodarbinātie taksometru vadītāji maksā sociālās iemaksas pilnā apmērā – aptuveni 38 % no deklarētajiem ienākumiem](#). Sociālās iemaksas jāveic regulāri – katru mēnesi.

Taksometru pakalpojumu sniedzējiem, tostarp pašnodarbinātiem taksometru vadītājiem, ir pienākums maksāt transportlīdzekļa nodokli. Šis nodoklis tiek aprēķināts, ņemot vērā transportlīdzekļa veidu, dzinēja tilpumu, CO₂ emisiju līmeni un citus ar vidi saistītus faktorus. Šā nodokļa samaksa ir obligāta, lai transportlīdzeklis tiktu reģistrēts un to varētu likumīgi izmantot Slovēnijas teritorijā.

Finanšu pārvalde uzrauga nodokļu saistību izpildi un fiskālo kases aparātu lietošanu taksometros. Tiek īstenotas arī informatīvās kampaņas, lai veicinātu sabiedrības izpratni par nodokļu nomaksas nozīmi un veidotu atbildīgu pakalpojumu izmantošanas kultūru.

Taksometru nozari Somijā regulē un uzrauga Somijas Transporta un sakaru aģentūra. Šī institūcija izsniedz gan apliecības taksometru vadītājiem, gan licences pārvadājumu uzņēmumiem, kā arī veic nozares uzraudzību. **Lai uzsāktu uzņēmējdarbību taksometru pārvadājumu jomā vai strādātu par taksometra vadītāju, ir nepieciešamas atbilstošas licences.** Atkarībā no izvēlētas darbības formas **jāsaņem taksometra vadītāja apliecība transportlīdzekļa vadīšanai un taksometru pārvadājumu licence uzņēmējdarbības veikšanai pasažieru komercpārvadājumu jomā.** Nosacījumi **taksometra vadītāja apliecības saņemšanai** ir šādi:

- ✓ pretendents jābūt derīgai B kategorijas autovadītāja apliecībai, kas izdota Somijā vai citā ES/EEZ valstī un ir bijusi spēkā vismaz vienu gadu pirms pieteikuma iesniegšanas;
- ✓ attiecībā uz pretendentu nedrīkst būt spēkā esošs braukšanas aizliegums;
- ✓ pretendents jāatbilst profesionālo autovadītāju otrās grupas veselības prasībām;
- ✓ pretendents jānokārto taksometra vadītāja [eksāmens](#);
- ✓ pretendents nav ierakstu sodāmības reģistrā vai sodu reģistrā.

Taksometra vadītāja apliecība tiek izsniegta uz pieciem gadiem. Tomēr vadītājiem, kuri sasnieguši 68 gadu vecumu, apliecība tiek piešķirta uz diviem gadiem.

Lai saņemtu taksometru pārvadājumu licenci, pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- ✓ jābūt pilnai rīcībspējai un nevainojamai reputācijai – gan pretendentam, gan uzņēmuma atbildīgajam vadītājam (transporta vadītājam) nedrīkst būt ievērojams nodokļu parādu vai sodāmības par smagiem pārkāpumiem;
- ✓ jāspēj pierādīt finansiālā uzticamība jeb spēja izpildīt finansiālās saistības;
- ✓ fiziskajām personām jābūt pastāvīgai dzīvesvietai Somijā, savukārt juridiskajām personām jābūt reģistrētām valstī ar derīgu uzņēmuma identifikācijas kodu un faktiski uzņēmējdarbības veikšanas vietu;
- ✓ jābūt atbilstošai profesionālajai kompetencei, ko apliecina pabeigta apmācība un nokārtots eksāmens;
- ✓ ja licencei piesakās juridiskā persona, tai jāieceļ transporta vadītājs, kurš faktiski un pastāvīgi nodrošina uzņēmuma operatīvo vadību.

Licence tiek izsniegta uz 10 gadiem, un tā tiek piešķirta konkrētam uzņēmumam, nevis transportlīdzeklim. Tādējādi **uzņēmums var izmantot tik daudz transportlīdzekļu, cik, pēc tā ieskata, nepieciešams pakalpojumu nodrošināšanai**, ar nosacījumu, ka visi izmantotie transportlīdzekļi atbilst paredzētajām prasībām.

Lai apliecinātu profesionālo kompetenci, ikvienam, kurš vēlas uzsākt uzņēmējdarbību taksometru pakalpojumu sniegšanai valstī, **ir jāizpilda prasība par attiecīga uzņēmējdarbības kursa apgūšanu.** Kursa saturs ietver uzņēmējdarbības plānošanas pamatus, nodokļu un finanšu pārvaldību, izpratni par dažādiem uzņēmējdarbības modeļiem, sertificētu taksometru skaitītāju lietošanu, digitālo risinājumu un izsaukuma lietotņu izmantošanu ikdienas darbā u. tml.

Ja automašīnu izmanto taksometru pakalpojumu sniegšanai – arī tad, ja darbu veic nepilna laika režīmā –, tā obligāti jāreģistrē licencētai pārvadājumu veikšanai. Tāpat nepieciešams iegādāties profesionālo taksometru apdrošināšanu.

Profesionālajam transportlīdzekļa vadītājam ir pienākums uzturēt tā dēvēto vadītāja žurnālu. Ja transportlīdzeklī ir uzstādīta ierīce ar čeku izdrukas funkciju, šīs izdrukas iespējams aizstāt ar vadītāja žurnālu. **Vadītāja žurnālā obligāti norādāma šāda informācija:**

- brauciena sākuma un beigu datums un laiks;
- brauciena sākuma un beigu vieta, nepieciešamības gadījumā arī maršruts;
- nobraukto kilometru skaits;
- bortdatora rādījumi brauciena sākumā un beigās;
- brauciena galamērķis;
- transportlīdzekļa vadītāja vārds;
- kopējais nobraukums gada laikā;
- autovadītāja braucienu pārtraukumu un atpūtas laiki.

Vadītāja žurnāls jāuzglabā vismaz sešus gadus pēc attiecīgā taksācijas gada beigām. Pēc pieprasījuma tas jāiesniedz pārbaudei Nodokļu administrācijai.

Transporta un sakaru aģentūra ir tiesīga grozīt, ierobežot vai anulēt taksometru pārvaldījumu licenci:

- ja tiek pārkāpti licences izsniegšanas nosacījumi un pārkāpumi netiek novērsti noteiktajā termiņā;
- ja licences turētājs atkārtoti vai būtiski pārkāpj Transporta pakalpojumu likuma vai ar to saistīto ES normatīvo aktu prasības, turklāt ar iepriekš izteikto brīdinājumu vai piezīmi vairs nav pietiekami;
- ja ir pamats uzskatīt, ka licences turētājs vairs nespēj izpildīt savus pienākumus vai atbilstoši licences noteikumiem nodrošināt drošu darbību.

Licences turētājs var arī paziņot par darbības pārtraukšanu vai izbeigšanu. Saņemot šādu paziņojumu, Transporta un sakaru aģentūra attiecīgu licenci anulē.

Taksometra vadītāja apliecību uz noteiktu laiku vai līdz turpmākam rīkojumam var apturēt policija, ja ir pamats uzskatīt, ka pastāv apdraudējums pasažieru drošībai, kas vērtējams kā būtisks. Ja ir konstatēti pārkāpumi, apliecību **parasti aptur uz termiņu no diviem līdz sešiem mēnešiem, taču ne ilgāk par pieciem gadiem.** Ja pārkāpums nav smags, var arī tikt izteikts brīdinājums. **Apturēšana** tiek piemērota, ja taksometra vadītājs:

- ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu;
- ja pastāv pamatotas aizdomas, ka viņš ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kas var apdraudēt pasažieru drošību;
- vai arī gadījumos, kad vadītājam ir noteikts braukšanas aizliegums;
- vai arī viņš vairs neatbilst medicīniskajām prasībām.

Ja apliecība tiek apturēta vai tā tiek anulēta, dokuments ir jānodod policijai. Apturēto apliecību iespējams atjaunot pēc noteiktā termiņa beigām vai agrāk, ja tiek iesniegti dokumenti, kas apliecina, ka apturēšanas iemesli ir novērsti (piemēram, medicīniskā izziņa). Pirms apliecības atjaunošanas policija veic attiecīgu pārbaudi, lai pārliecinātos par vadītāja atbilstību noteiktajām prasībām.

Transporta un sakaru aģentūra uztur elektronisko Satiksmes reģistru, kurā tiek apkopota būtiska informācija par taksometru vadītāju licencēm, kā arī apstiprinātajām organizācijām, kas ir tiesīgas veikt autovadītāju un uzņēmējdarbības apmācību īpašām mērķgrupām. Ikvienam ir tiesības pieprasīt informāciju par personas autovadītāja apliecību, tostarp tās derīguma termiņu un darbības jomu. Tāpat iespējams iegūt informāciju par taksometru vadītāju apmācībām un kvalifikāciju.

Attiecībā uz tarifiem un ierobežojumiem jāuzsver, ka kopš 2018. gada 1. jūlija ir spēkā regulējums, ar ko tika ieviestas būtiskas reformas. Proti, **tika atcelti ierobežojumi gan attiecībā uz maksimālo izsniedzamo licenču skaitu, gan taksometru pakalpojumu tarifiem. Tas nozīmē, ka taksometru licences var iegūt bez kvotām, ja vien tiek izpildītas prasības attiecībā uz uzņēmuma atbildīgo vadītāju.** Savukārt pakalpojuma maksu var noteikt patstāvīgi. Vienlaikus **attiecībā uz cenu noteikšanu ir jāievēro zināmas pārskatāmības prasības.** Pirms brauciena klientam obligāti jāsniiedz informācija par kopējo cenu (ieskaitot PVN) vai vismaz par cenas aprēķina principiem (gadījumā, kad brauciena maksa ir iepriekš fiksēta). Šai informācijai jābūt novietotai skaidri redzamā vietā, vēl pirms klients sniedzis piekrišanu izmantot konkrēto taksometra pakalpojumu. Ja cena nav fiksēta iepriekš, maksas aprēķinam izmantojams sertificēts skaitītājs, ņemot vērā nobraukto attālumu, ceļā pavadīto laiku un jebkādu papildu maksu (piemēram, par izsaukumu), par ko klients jāinformē pirms brauciena. Cenas **aprēķina principus brauciena laikā nedrīkst mainīt.**

Transporta un sakaru aģentūra katru gadu nosaka tā dēvēto paraugbrauciena cenu. Tas ir orientējošs maksājuma apmērs par noteiktu nobraukto attālumu vai ceļā pavadīto laiku. Informācija par to ir jāizvieto klientam redzamā vietā taksometra salonā pirms brauciena sākuma. Ja starp taksometra vadītāju un pasažieri nav panākta skaidra vienošanās par citādu brauciena maksu, tā nedrīkst pārsniegt noteikto paraugbrauciena maksu. Turklāt, ja tiek konstatēts, ka

piemērota nepamatoti augsta papildu pakalpojumu maksa, Transporta un sakaru aģentūra attiecīgajam uzņēmumam ir tiesīga noteikt maksimālo cenu ierobežojumus laikposmā līdz vienam gadam.

Lai veicinātu [siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu transporta nozarē, kopš 2021. gada Likums par vides un energoefektivitātes prasībām transportlīdzekļu un transporta pakalpojumu iepirkumos noteic, ka publiskajos iepirkumos priekšrocības ir zemu vai nulles emisiju transportlīdzekļiem](#), un šīs prasības attiecas arī uz [taksometru pārvadājumu pakalpojumiem](#). Saskaņā ar likumā noteikto, līguma slēdzējiem, piemēram, pašvaldībām, valsts iestādēm un labklājības pakalpojumu apgabaliem (reģionālās administratīvās struktūras, kas atbild par veselības aprūpes, sociālajiem un glābšanas pakalpojumiem valstī) ir pienākums iepirkumos nodrošināt noteiktu [minimālo](#) videi draudzīgo un energoefektīvo transportlīdzekļu īpatsvaru. Pirmajā iepirkumu periodā (no 2021. gada 2. augusta līdz 2025. gada 31. decembrim) šī robeža ir noteikta 38,5 % no visiem vieglajiem pasažieru transportlīdzekļiem un vieglajiem komerctransportlīdzekļiem, kas tiek iegādāti vai izmantoti transporta pakalpojumu sniegšanai. Nākamajā periodā (no 2026. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim) šīs prasības plānots noteikt vēl stingrākas. Likuma izpratnē par [videi draudzīgiem](#) tiek atzīti elektroauto, ūdeņraža piedziņas transportlīdzekļi, kā arī uzlādējamie hibrīdautomobiļi, kuru CO₂ emisiju līmenis nepārsniedz noteiktas robežvērtības (attiecināms līdz 2025. gada beigām). Savukārt sākot no 2026. gada, par "tīriem transportlīdzekļiem" tiks atzīti tikai elektriskie un ūdeņraža auto.

[Reģionālajos iepirkumos](#) tiek piemērotas diferencētas prasības, nosakot [stingrākus kritērijus lielākajām pašvaldībām](#). Piemēram, attiecībā uz [17 lielākajām Somijas pilsētām](#) ir noteikts, ka vismaz 50 % no to iegādātajiem vieglajiem transportlīdzekļiem ir jābūt tādiem, kam ir videi draudzīga piedziņa.

Taksometru pakalpojumu sniedzēji maksā nodokļus saskaņā ar vispārējiem noteikumiem, kas attiecināmi uz pašnodarbinātām personām un uzņēmumiem. Tas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa nomaksu, PVN (tostarp priekšnodokļa aprēķināšanu un atskaitīšanu) un darba devēja sociālās iemaksas par darbiniekiem.

Ja taksometru uzņēmuma gada apgrozījums pārsniedz 20 000 euro, obligāti jāreģistrējas kā PVN maksātājam. Valstī PVN standarta likme ir [25,5 %](#), taču transporta pakalpojumiem, tostarp **taksometru pārvadājumiem, kopš 2025. gada 1. janvāra piemēro samazināto likmi – 14 %**. PVN deklarācijas jāiesniedz un maksājumi jāveic, izmantojot [MyTax](#) – Nodokļu administrācijas tiešsaistes platformu. Taksometru pakalpojumu sniedzēji – uzņēmēji – maksā [priekšnodokli](#), kas tiek aprēķināts, ņemot vērā sniegto ieņēmumu un izdevumu prognozi. Ja uzņēmuma faktiskie ieņēmumi gada laikā atšķiras no prognozētajiem, uzņēmējam ir tiesības pieprasīt priekšnodokļa pārrēķinu, iesniedzot attiecīgu izmaiņu pieprasījumu [Nodokļu administrācijai](#).

Ja uzņēmējs nodarbina strādājošos, viņam ir jāreģistrējas kā darba devējam Nodokļu administrācijā. [Katru reizi](#), kad tiek izmaksāta alga, darba devējam ir jāiesniedz atbilstoša informācija Ienākumu reģistram. **Darba devējam ir citstarp šādi pienākumi:**

- apdrošināt darbiniekus;
- [maksāt sociālās apdrošināšanas iemaksas](#) (tostarp veselības apdrošināšanu).

Veselības apdrošināšanas iemaksas ir jādeklarē un jāmaksā ik mēnesi.

Taksometru pakalpojumu sniedzējiem – pašnodarbinātām personām – ir pienākums veikt [sociālās apdrošināšanas iemaksas](#) atbilstoši pašnodarbinātā statusam.

Ja taksometru pakalpojumu sniedzējs šos pakalpojumus veic, izmantojot pārvadājumu starpniecības platformas, par katru braucienu tiek piemērota komisijas maksa, kas tiek samaksāta platformai.

Lai veicinātu tirgus pārskatāmību un novērstu izvairīšanos no nodokļu maksāšanas taksometru nozarē, kopš 2021. gada ir spēkā regulējums, kas paredz obligātu elektronisku datu apkopošanu par katru braucienu ar taksometru. Tādējādi licences turētājam ir jānodrošina, lai transportlīdzeklis būtu aprīkots ar ierīci, kas par katru braucienu automātiski reģistrē šādu informāciju:

- pārvadātāja identitāti;
- transportlīdzekļa identifikācijas numuru;
- vadītāja identitāti;
- brauciena datumu, nobraukto attālumu un ilgumu;
- maksu par braucienu un izmantoto maksājuma veidu.

Taksometru nozares uzraudzībā būtiska loma ir Nodokļu administrācijai, kas veic mērķētus nodokļu auditus, salīdzinot taksometru vai mobilās lietotnes reģistrētos datus ar uzņēmumu iesniegto informāciju. Galvenokārt tiek auditēta to pārvadātāju darbība, attiecībā uz kuriem konstatēts paaugstināts risks vai kuri ieņēmumus uzrādījuši nepilnīgi. **Taksometru nozarē ēnu ekonomikas apkarošana tiek arī veikta kopīgos uzraudzības pasākumos, sadarbojoties Somijas policijai, Transporta un sakaru aģentūrai, kā arī Nodokļu administrācijai.**

2. Taksometru pakalpojumu regulēšana lielos transporta infrastruktūras objektos Eiropas valstīs

Lielākajās Eiropas lidostās pasažieru pārvadājumu organizēšana ir svarīga transporta infrastruktūras daļa, kas nodrošina efektīvu, drošu un kvalitatīvu servisu. Lai sasniegtu šo mērķi, **lidostu teritorijās ierasta prakse ir izveidot speciālas taksometru zonas vai stāvvietas, kurās atļauts darboties tikai speciālas atļaujas saņēmušiem un licencētiem taksometriem.**

Papildus tradicionālajām taksometru zonām arvien biežāk tiek ieviesti diversificēti risinājumi, kas atspoguļo mainīgās tirgus vajadzības un tehnoloģiju attīstību. Piemēram, dažās lidostās tiek izveidotas atsevišķas zonas kopbraukšanas platformu taksometriem. Šādu praksi piekopj, piemēram, [Šipholas lidostā](#) Nīderlandē. Savukārt [Helsinku lidostā](#) Somijā ir noteiktas zonas, kas speciāli paredzētas iepriekš rezervētiem braucieniem.

Lai gan pārvaldības pieejas var atšķirties, **vairākums Eiropas valstu ierobežo piekļuvi lielo transporta infrastruktūras objektu teritorijām, to atļaujot tikai licencētiem taksometriem vai noteiktiem pārvadātājiem.** Daudzu lidostu oficiālajās tīmekļvietnēs tiek sniegta informācija par licencēto taksometru pieejamību.

Kā alternatīvu pieeju augstas kvalitātes servisa nodrošināšanai **atsevišķas lidostas Eiropā veido partnerības ar taksometru pakalpojumu sniedzējiem.** Šādus risinājumus izmanto, piemēram, Igaunijā un Somijā. Tallinas lidosta un Tallinas osta ir noslēgušas partnerības līgumus ar konkrētiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem. [Tallinas lidostā](#) šādi oficiālie partneri ir *Bolt* un *Forus Taxi*, kuru pakalpojumus var rezervēt, izmantojot mobilo lietotni. Papildus tam termināļa priekšā ir pieejami arī regulārie taksometri, savukārt citu uzņēmumu taksometriem pasažieru uzņemšana ir atļauta tikai *Kiss&Fly* zonā. Tie taksometru pakalpojumu sniedzēji, kuri [Tallinas ostā](#) sadarbojas ar *Forus Taxi*, drīkst apstāties tieši pretī terminālim, savukārt *Kiss&Sail* stāvvietā ir paredzēta privātajiem transportlīdzekļiem, taksometriem un kopbraukšanas pakalpojumiem. Līdzīga pieeja tiek īstenota arī [Bratislavas lidostā](#) Slovākijā, kas sadarbojas ar konkrētu taksometru pakalpojumu sniedzēju – *AIRPORT SERVICE*. Šie taksometri atrodas ielidošanas termināļa priekšā. Vienlaikus pasažieriem lidostas teritorijā ir pieejami arī citu pakalpojumu sniedzēju taksometri. [Krakovas lidostā](#) Polijā oficiālos taksometru pakalpojumus nodrošina *Kraków Airport Taxi* – vienīgais licencētais uzņēmums, kam ir atļauts darboties lidostas teritorijā. Vienlaikus pasažieriem ir iespēja izmantot arī citu privāto pakalpojumu sniedzēju taksometru pakalpojumus, kuri nav oficiāli akreditēti darbībai lidostas teritorijā, taču ir pieejami, veicot iepriekšēju rezervāciju (piemēram, izmantojot mobilās lietotnes). Savukārt [Varšavas Chopin lidosta](#) kā sadarbības partnerus iesaka izmantot licencētos taksometru pakalpojumu sniedzējus *ELE Taxi* un *Bolt*, bet [Modlīnas lidosta](#) – *Taxi Modlin*. Arī [Helsinku osta](#) ir noslēgusi sadarbības līgumu ar diviem taksometru pakalpojumu sniedzējiem par darbību Olimpijas termināļa (pasažieru termināļa) teritorijā. Līgums nosaka pakalpojumu kvalitātes standartus, paredz cenu pārskatāmību un zemas emisijas transportlīdzekļu izmantošanu. Papildus tiem taksometriem, uz kuriem attiecas līguma nosacījumi, termināļa atsevišķās stāvvietās pieejami iepriekš rezervēti taksometri. Citos pasažieru termināļos taksometru joslas ir rezervētas pakalpojumu sniedzējiem, kuri ir Helsinku ostas sadarbības partneri.

Lai gan konkursu sistēma taksometru pakalpojumu nodrošināšanai lielākajos transporta mezglos Eiropā nav plaši izplatīta, atsevišķas lidostas to tomēr izmanto. Piemēram, Somijā lidostas pārvalditājs [Finavia](#) regulāri izsludina publiskus iepirkumus par taksometru pakalpojumu nodrošināšanu Helsinku lidostā. Konkursa kārtībā tiek izraudzīti četri taksometru pakalpojumu sniedzēji, kuriem tiek piešķirtas noteiktas taksometru joslas pasažieru apkalpošanai lidostas teritorijā. Šie pakalpojumu sniedzēji [ir apņēmušies ievērot](#) lidostas noteiktos tarifus, kas ir zemāki nekā standarta taksometru izcenojumi. Fiksētas cenas ir noteiktas braucieniem uz Helsinku centru un tuvākajām apkaimēm, kas neatrodas tālāk par pieciem kilometriem, bet tālākos braucienos tiek piemērota maksa atbilstoši nobraukumam.

Atšķirīga pieeja taksometru pakalpojumu organizēšanai un kvalitātes nodrošināšanai tiek īstenota **Eindhovenas (Nīderlande) un Zalcburgas (Austrija) lidostās. Šajās lidostās tiek slēgti līgumi ar uzņēmumiem, kas specializējas stāvvietu un transporta plūsmu pārvaldībā,** nevis tieši ar pašiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem. [Eindhovenas lidostā](#) taksometru joslas un piekļuves kontroli pie termināļa pārvalda uzņēmums *RVC Nederland B.V.*, kas darbojas kā apkalpojošais partneris. Kopš 2022. gada februāra šī kompānija nodrošina atvērtu piekļuvi visām reģistrētajām taksometru kompānijām, kuras atbilst noteiktajiem kritērijiem.

[Zalcburgas lidostā](#) pieeju taksometru joslai pie termināļa nodrošina uzņēmums *Carport Parkmanagement GmbH*, kas pārvalda piekļuves atļauju sistēmu. Tikai taksometri ar derīgu atļauju drīkst izmantot šo joslu. Citas transporta kompānijas tiek novirzītas uz īpaši noteiktu stāvvietu.

Šīs pieejas parāda, ka augstas kvalitātes pakalpojumu nodrošināšanai iespējami dažādi pārvaldības modeļi, tostarp **partnerības ar infrastruktūras pārvaldības uzņēmumiem.**

Taksometru darbības pārraudzību var uzņemt arī lidostas vadība – šāda pieeja tiek īstenota, piemēram, Dublīnas lidostā Īrijā. Taksometru pakalpojumu sniedzējiem, kuri pretendē uz iespēju izmantot lidostas taksometru stāvvietas, ir nepieciešama speciāla Dublīnas lidostas pārvaldes izsniegta atļauja. **Šo atļauju izsniegšanu nosaka, ņemot vērā pieprasījumu pēc pakalpojumiem, kā arī infrastruktūras veiktspēju, un Dublīnas lidostas pārvalde periodiski izsludina pieteikšanās kārtas jaunu atļauju izsniegšanai.** Piemēram, 2023. gada jūnijā tika **izsniegts** par 300 atļaujām vairāk nekā ierasts, lai uzlabotu taksometru pieejamību pasažieriem vasaras sezonā. Papildus **iespējams iegūt arī tā dēvēto taksometra atļauju ar iepriekšēju rezervāciju**, kas ļauj taksometru vadītājiem uzņemt tikai tos pasažierus, kuri iepriekš veikuši rezervāciju. Šāda atļauja gan nenodrošina piekļuvi kopējām taksometru stāvvietām lidostā. Dublīnas lidosta iezīmīga arī ar to, ka tā ir izstrādājusi **Taksometru darbības rokasgrāmatu**, kurā noteikti pakalpojumu kvalitātes standarti, tostarp attiecībā uz profesionālajām prasībām vadītājiem, transportlīdzekļu tehnisko stāvokli u. c. Minētie standarti attiecas uz visiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem, kuri darbojas lidostas teritorijā.

Taksometru pakalpojumus lielos transporta infrastruktūras objektos Eiropā regulē kā valsts, tā pašvaldību līmenī. Piemēram, 2017. gada janvārī **Hārlērmēras** pašvaldība Nīderlandē ieviesa stingru regulējumu, lai vērštos pret tiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem, kuri pārkāpj aizliegumu sniegt pakalpojumus bez oficiālas atļaujas. Savukārt Īrijā **vietējās pašvaldības** ir atbildīgas par taksometru stāvvietu izvietojuma plānošanu, tostarp lidostas teritorijā, kā arī tās lemj par šo stāvvietu lielumu un darba laiku.

Bieži sastopams **risinājums pasažieru drošības un pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai lielos transporta infrastruktūras objektos Eiropas valstīs ir taksometru tarifu regulēšana.** Lai novērstu nesamērīgi augstas pakalpojuma maksas piemērošanu, tiek noteiktas fiksētas cenas vai tarifu apakšējā un augšējā robežvērtība. Šāda regulējuma mērķis ir novērst negodprātīgu cenu politiku un aizsargāt patērētājus.

1. tabula

Taksometru pakalpojumu organizēšanas pieejas lidostās Eiropā

	Pieeja / prakse	Valsts / lidosta	Raksturojums	Mērķis / ieguvums
	Partnerība ar konkrētiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem	Tallinas lidosta (Igaunija), Bratislavas lidosta (Slovākija), Krakovas lidosta (Polija), Varšavas <i>Chopin</i> lidosta (Polija)	Līgumi ar konkrētiem pakalpojumu sniedzējiem, oficiālas taksometru joslas, ierobežota piekļuve citiem	Kvalitāte, pārskatāmība, kontrole
	Publiski konkursi / iepirkumi	Helsinku lidosta (Somija)	Atklāti konkursi attiecībā uz noteiktām taksometru joslām, noteikti tarifi, uzraudzība	Godīga konkurence, tarifu pārskatāmība
	Sadarbība ar infrastruktūras pārvaldītājiem	Eindhovenas lidosta (Nīderlande), Zalcburgas lidosta (Austrija)	Taksometru piekļuvi pārvalda infrastruktūras operators (<i>RVC, Carport</i>), kas izsniedz atļaujas	Efektīva plūsmas pārvaldība, skaidri noteikumi
	Lidostas pārvaldītāja tieša uzraudzība	Dublīnas lidosta (Īrija)	Atļaujas izsniedz lidostas pārvalde, periodiskas kvotas, rokasgrāmata ar kvalitātes standartiem	Pārskatāmība, drošība, skaidri pakalpojuma standarti
	Pašvaldību regulējums un aizliegumi	Šīpholas lidosta (Nīderlande)	Vietējā pašvaldība regulē piekļuvi lidostai	Nelegāli sniegto pakalpojumu izskaušana
	Zonējums kopbraukšanai un rezervācijām	Šīpholas lidosta (Nīderlande), Helsinku lidosta (Somija)	Atsevišķas zonas <i>Uber/Bolt</i> ; atļaujas iepriekš rezervētiem taksometriem	Plūsmas sadale, dažādu modeļu integrācija
	Tarifu regulēšana	Dažādas Eiropas valstis	Fiksētas cenas vai tarifa robežvērtības noteiktos maršrutos	Patērētāju tiesību aizsardzība

3. Pāreja uz nulles un zemu CO₂ emisiju transportlīdzekļiem taksometru nozarē Eiropā

3.1. Valsts līmeņa normatīvais regulējums un politikas

Vairākas Eiropas valstis ir izstrādājušas valsts līmeņa politikas, kuru mērķis ir samazināt CO₂ emisijas transporta nozarē, tostarp taksometru pārvadājumu segmentā. Šajās politikās nereti ir noteikti konkrēti mērķi

elektrotransportlīdzekļu ieviešanai, kā arī noteikti termiņi, kuros paredzēta pakāpeniska pāreja no iekšdedzes dzinēja transportlīdzekļiem uz bezemisiju alternatīvām. Turpmāk apkopoti vairāki Eiropas valstu piemēri, kas atspoguļo šīs pieejas īstenošanu praksē.

➤ 2021. gada martā **Lietuva pieņēma Alternatīvās degvielas likumu, lai veicinātu pāreju uz videi draudzīgāku transportu, palielinot elektrotransportlīdzekļu un uzlādes staciju skaitu, kā arī paplašinot tīrāku degvielu izmantošanu.** Likums tiek uzskatīts par nozīmīgu soli klimatneitralitātes īstenošanas virzienā. Savukārt sākot no 2026. gada visiem transportlīdzekļiem, kas tiek iegādāti publiskajā iepirkumā, būs jāatbilst tīro transportlīdzekļu prasībām, bet līdz 2029. gadam visiem sabiedriskajos pasažieru pārvadājumos izmantotajiem transportlīdzekļiem, tostarp taksometriem kā privātpersonu izmantotajiem transportlīdzekļiem, kuri sniedz transporta pakalpojumus, būs jāpāriet uz alternatīvo degvielu. Vienlaikus pilsētās tiks ieviestas zemu izmešu zonas. Likums paredz izveidot Ilgtspējīgas mobilitātes fondu, lai nodrošinātu alternatīvās degvielas politikas īstenošanu, daļu fonda darbībai nepieciešamā finansējuma sedzot no ES struktūrfondi. Likums arī noteic, ka **valsts budžeta finansējums tiks novirzīts elektromobilitātes veicināšanai** un tam, lai desmitā daļa transportlīdzekļu valstī tiktu darbināti ar elektrību. Šī iniciatīva ietver arī uzlādes infrastruktūras attīstīšanu, nosakot mērķi līdz 2030. gadam izveidot 6000 publiski pieejamas elektromobiļu uzlādes stacijas.

➤ 2023. gadā apstiprinātā **Īrijas Klimata rīcības plānā** īpaši izcelts *Zero Emission Vehicles Ireland* (Īrijas Transporta ministrijas struktūrvienība, kas atbalsta patērētājus, valsts sektoru un uzņēmumus pārejā uz nulles emisiju transportlīdzekļiem) **noteiktais mērķis: līdz 2030. gadam panākt to, lai 30 % no privātajiem automobiļiem Īrijā, tostarp arī taksometri, būtu elektroauto.**

➤ **Austrijā plānots līdz 2030. gadam būtiski samazināt kaitīgo emisiju apjomu transporta sektorā.** Viens no pasākumiem šā mērķa sasniegšanai, kā to paredz Integrētais nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030. gadam, ir noteikums, ka **no 2025. gada ekspluatācijā būs atļauti tikai nulles emisiju taksometri.** Savukārt attiecībā uz Vini jau ir stājies spēkā regulējums, kas paredz, ka no 2025. gada janvāra galvaspilsētā no jauna reģistrētie taksometri drīkst būt tikai elektriskie transportlīdzekļi.

➤ **Nīderlandes lielākajās pilsētās no 2025. gada visi no jauna reģistrētie taksometri un nomas automašīnas būs tikai bezemisiju transportlīdzekļi.** Savukārt pārejā valsts teritorijā šī prasība būs jāievieš līdz 2030. gadam. Vienošanās par to ir parakstījušas piecas lielākās pašvaldības (Amsterdamā, Roterdamā, Hāgā, Eindhovenā un Tilburgā), kā arī vairāki taksometru un nomas auto nozares pārstāvji, tostarp *Uber, SchipholTaxi, Bolt* un *Leaseplan*. Neraugoties uz stingrajiem nosacījumiem, īpašas subsīdijas nulles emisiju taksometriem un nomas automašīnām nav paredzētas. Tas savukārt nozīmē, ka visus izdevumus, kas saistīti ar jauno transportlīdzekļu iegādi, pakalpojumu sniedzējiem nāksies segt pašiem.

➤ **Norvēģijā Profesionālo pārvadājumu likums noteic, ka licenču izdevējstāde ir tiesīga noteikt maksimālās pieļaujamās videi kaitīgo izmešu robežvērtības taksometriem konkrētā pašvaldības teritorijā.** Ja šādas prasības tiek ieviestas, taksometru pakalpojumu sniedzējiem tās jāizpilda četru gadu laikā. Savukārt Oslo pilsētas dome 2020. gada septembrī pieņēma lēmumu, kas paredz, ka, sākot ar 2024. gada 1. novembri, visiem Oslo taksometriem jābūt elektriskiem, ņemot vērā, ka tajā pašā laikā stājas spēkā pilsētas vides noteikumi. Izņēmums attiecas uz taksometru reisiem, kas tranzītā šķērso pilsētas robežas. Arī vairākās citās Norvēģijas pašvaldībās ir noteikti termiņi, līdz kuriem visiem taksometriem jābūt elektriskiem. Piemēram, Hordalandā šāda prasība ir spēkā jau no 2024. gada 1. aprīļa, Sognā un Fjūranē tā stāties spēkā 2026. gada 1. aprīlī, bet Buskerudā, Akershusā un Ostfoldā – no 2027. gada 1. oktobra. Līdzīgi noteikumi tiek apsvērti arī Trendelāgā, Nūrlannē un Rūgalannē. Saskaņā ar Ceļu satiksmes informācijas padomes datiem 2023. gadā 88 % no visiem jaunajiem taksometriem Norvēģijā bija elektroauto. Bergenā un Stavangerā tādu bija 100 %, Trondheimā – 97 %, savukārt Oslo – 90 %.

➤ **Slovākijā klimata politikas ietvaros tiek īstenoti vairāki pasākumi, lai veicinātu videi draudzīgāka transporta attīstību un pāreju uz elektromobilitāti.** 2023. gada 12. jūlijā Slovākijas valdība apstiprināja Elektromobilitātes attīstības rīcības plānu. Šis dokuments paredz visaptverošus pasākumus alternatīvo degvielu izmantošanas atbalstam un elektrisko transportlīdzekļu pieejamības uzlabošanai. Lai arī šobrīd konkrētas prasības tieši taksometru nozarei vēl nav noteiktas, jau parādās pirmie nozares prakses piemēri. Piemēram, Alpha Taxi Martin – vietējais taksometru uzņēmums Martinas pilsētā – pakalpojumus nodrošina, izmantojot nulles emisiju elektroauto.

3.2. Finansiālie stimuli

Lai paātrinātu pāreju uz nulles un zemas CO₂ emisijas taksometriem, daudzas Eiropas valstis ir ieviesušas dažādus finansiālā atbalsta mehānismus. Tie ietver subsīdijas, nodokļu atvieglojumus un dotācijas taksometru

pakalpojumu sniedzējiem, tādējādi veicinot novecojušu, augstas emisijas transportlīdzekļu nomaiņu pret elektriskiem vai zemu emisiju modeļiem. Papildus tiešajam finansiālajam atbalstam tiek veikti arī ieguldījumi uzlādes infrastruktūras attīstībā, tostarp uzlādes staciju tīkla paplašināšanā, lai nodrošinātu pārejas efektivitāti un praktisko īstenojamību. Šo pasākumu mērķis ir veicināt bezemisiju taksometru plašāku pieejamību un ekonomisko pievilcību, vienlaikus atbalstot videi draudzīgāku nekaitīgāku un ilgtspējīgāku transporta nozari visā Eiropā.

➤ **Īrijā tiek piedāvāti vairāki atbalsta mehānismi pārejai uz videi draudzīgākiem transporta risinājumiem, tostarp tā dēvētā elektrisko mazo sabiedrisko transportlīdzekļu (eSPSV) [grantu shēma](#).** Tā paredz dotācijas licencētiem taksometru pakalpojumu sniedzējiem elektrisko transportlīdzekļu iegādei. Atbalsta apmērs var sasniegt 20 000 *euro*, savukārt transportlīdzekļiem, kas ir speciāli aprīkoti izmantošanai personām ar kustību traucējumiem (piemēram, ar piekļuvi ratiņkrēsliem) – līdz pat 25 000 *euro*. Piešķirtā finansējuma apmērs atkarīgs no automobiļa vecuma, tehniskajiem parametriem, specifikācijām un nobraukuma. Licencēti taksometru pakalpojumu sniedzēji var saņemt arī līdz 10 000 *euro* jauna eSPSV iegādei un papildus 2500 *euro* par transportlīdzekļa pielāgošanu, lai tas būtu pieejams arī cilvēkiem ratiņkrēslos. 2025. gadā eSPSV grantu shēmas ietvaros kopumā [ir pieejami](#) 12,5 miljoni *euro*.

➤ **Austrijā** Vīnes pilsēta sadarbībā ar Vīnes Tirdzniecības un rūpniecības kameru 2023. gadā uzsāka **atbalsta programmas īstenošanu nolūkā veicināt taksometru pakalpojumu sniedzēju pāreju uz elektriskajiem transportlīdzekļiem**. Jaunā e-taksometru (e-taxi) atbalsta programma nav vērsta uz pašu transportlīdzekļu iegādi, bet gan to aktīvu izmantošanu pasažieru pārvadājumos. Atbalsts tiek piesaistīts nobrauktā attāluma rādītājiem. Programma paredz, ka no 2025. gada janvāra Vīnē no jauna reģistrētie taksometri drīkst būt tikai pilnībā elektriski. Atbilstoši programmai tiek piešķirta subsīdija piecu *euro* apmērā par katru elektrotaksometra darbības stundu ar pasažieriem. Maksimālais finansējums, ko iespējams saņemt par vienu transportlīdzekli, ir 10 000 *euro*. Vienam uzņēmumam atbalstu var piešķirt līdz 15 elektrotaksometriem. Savukārt dalība projektā *eTaxi Austria* ļauj saņemt atbalstu palielinātā apmērā – līdz sešiem *euro* par darbības stundu, tādējādi kopējais iespējamais atbalsts par vienu elektrotaksometru sasniedz līdz 12 000 *euro*.

➤ **Slovēnijā [Vides sabiedriskais fonds](#)** – specializēta valsts iestāde, kuras darbības mērķis ir veicināt vides aizsardzību, piedāvājot dažādus finansiālus stimulus, – **sniedz atbalstu arī elektrisko transportlīdzekļu iegādei**, tostarp taksometru pakalpojumu sniedzējiem. Jauniem elektroauto ar nulles CO₂ emisijām, kuru kopējā cena nepārsniedz 35 000 *euro* (ieskaitot PVN), tiek piešķirta subsīdija līdz pat 7200 *euro*. Transportlīdzekļiem cenu kategorijā no 35 000 līdz 65 000 *euro* tiek piemērots samazināts atbalsta apmērs.

➤ **Slovākijā** apstiprinātais **[Elektromobilitātes attīstības rīcības plāns](#) paredz vairākus [finanšu atbalsta pasākumus](#), tostarp subsīdijas elektrisko transportlīdzekļu iegādei**. Šo atbalstu iespējams izmantot arī taksometru parku modernizācijai un uzlādes infrastruktūras izveidei. Tomēr, lai gan rīcības plānā iekļautie pasākumi ir daudzsoļīgi, to īstenošana 2025. gadā Slovākijā vēl joprojām nav ieviesta tieši subsīdiju mehānismi elektromobiļu iegādei, tostarp taksometru parku modernizācijai, kā arī konkrēts programmas ietvars subsīdiju piešķiršanai aizvien vēl nav izstrādāts.

3.3. Zemo emisiju zonu ieviešana

Daudzas **Eiropas pilsētas ir izveidojušas tā dēvētās zemo emisiju zonas**, kurās atļauts pārvietoties tikai transportlīdzekļiem ar zemu vai nulles izmešu līmeni, tostarp arī taksometriem. Šo zonu izveides mērķis ir uzlabot gaisa kvalitāti, samazināt siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņojošo vielu emisijas pilsētvidē, kā arī veicināt videi draudzīgāku transportlīdzekļu ieviešanu. Vairākās valstīs šādas zonas tiek ieviestas pakāpeniski, paredzot pārejas periodus un dažādus finansiālus atvieglojumus – subsīdijas jaunu bezemisiju transportlīdzekļu iegādei, nodokļu atvieglojumus, bezmaksas piekļuvi šīm zonām un atbalstu uzlādes infrastruktūras izveidei. Šādu zonu ieviešana kļūst par nozīmīgu politikas instrumentu klimata mērķu sasniegšanai un dzīves kvalitātes uzlabošanai pilsētās. Vienlaikus tas ietekmē arī taksometru nozares darbības modeļus, veicinot tehnoloģisko attīstību un pārorientēšanos uz ilgtspējīgākiem risinājumiem.

➤ **Nīderlandes lielākajās pilsētās, piemēram, [Amsterdamā](#) un [Rotterdamā](#), ir izveidotas zemo emisiju zonas, kurās tiek ierobežota transportlīdzekļu ar augstu izmešu līmeni kustība**. Taksometriem šajās zonās jāatbilst īpaši stingriem emisiju standartiem. Sākot ar 2025. gada janvāri, [nulles emisiju zonas](#) būs ieviestas 15 pilsētās, un līdz 2030. gadam plānots šo skaitu palielināt vēl par 14 pilsētām. Par šo zonu ieviešanu un uzraudzību ir atbildīgas pašvaldības.

➤ **No 2024. gada jūlija Polijā, [Varšavā](#), tiek ieviesta pirmā zemo emisiju zona**, kas aptver lielāko daļu *Srodmieście* apkaimes un daļu tai piegulošo teritoriju. **Iebraukšana šajā zonā ir ierobežota transportlīdzekļiem ar augstu izmešu līmeni. Atļauts pārvietoties tikai ar elektriskajiem, ar ūdeņradi vai dabasgāzi darbināmiem**

transportlīdzekļiem, kā arī tiem, kam piešķirtas speciālas pašvaldības izsniegtas caurlaides. Izņēmumi paredzēti sabiedrisko dienestu – policijas, ugunsdzēsības dienesta un neatliekamās medicīniskās palīdzības – transportam, kā arī transportlīdzekļiem, kurus izmanto personas ar speciālām vajadzībām. Šajā zonā ir aizliegta iebraukšana transportlīdzekļiem, kas vecāki par 27 gadiem un neatbilst vismaz [Euro 2](#) standartiem, kā arī dīzeļdzinēju automašīnām, kas ir vecākas par 19 gadiem vai neatbilst vismaz [Euro 4](#) standartiem. Pašvaldības ir tiesīgas piešķirt papildu izņēmumus un pagaidu atļaujas par maksu. Šos ienējumus paredzēts novirzīt nulles emisiju sabiedriskā transporta attīstībai.

➤ **Norvēģijā tiek plānots izstrādāt jaunu regulējumu, kas dotu pašvaldībām tiesības izveidot nulles emisiju zonas,** tādējādi veicinot videi draudzīgāka transporta izmantošanu. Izstrādātos attiecīgos normatīvo aktu projektus paredzēts nodot sabiedriskajai apspriešanai, un lēmumu par šādu zonu ieviešanu pieņems vietējās pašvaldības. [Oslo, Bergena un Trondheima](#) jau ir saņēmušas valdības atļauju uzsākt nulles emisiju zonu ieviešanu.

➤ **Īrijā, Dublinā, plānots ieviest zemu emisiju zonu, lai samazinātu gaisa piesārņojumu un veicinātu videi draudzīgāku transportlīdzekļu izmantošanu.** Šie noteikumi ietekmēs arī taksometru pakalpojumu sniedzējus. 2024. gada decembrī Dublīnas pilsētas dome, ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas gaisa kvalitātes vadlīnijas, pieņēma lēmumu izveidot īpaši zemu emisiju zonas. Šobrīd šīs iniciatīvas īstenošanas detaļas vēl atrodas izstrādes stadijā.

➤ 2017. gada novembrī **Slovākijas parlaments pieņēma grozījumus Gaisa aizsardzības likumā, piešķirot pašvaldībām tiesības ieviest zemu emisiju zonas.** Šis regulējums netieši veicina zemu emisiju transportlīdzekļu, piemēram, elektroauto un hibrīdtransportlīdzekļu, izmantošanu.

➤ **Lietuvā Kaunā ir kļuvusi par pirmo pilsētu, kas 2024. gada 1. augustā ievieša zemu emisiju zonu.** Pašvaldība šo iniciatīvu dēvē par “samazinātā piesārņojuma zonu”, un tā aptver pilsētas vēsturisko centru un daļu centrālo rajonu. Iebraukšana zonā maksā divus *euro*, un šajā maksā ir iekļauta arī maksa par pirmo stundu stāvvietā. Tarifs tiek piemērots visu diennakti septiņas dienas nedēļā. Elektriskajiem transportlīdzekļiem, motocikliem, zonas iedzīvotājiem, nekustamā īpašuma īpašniekiem, pašvaldības uzņēmumiem, līgumorganizācijām, kā arī personām ar invaliditāti ir noteikti dažādi atvieglojumi. Šīs zonas ieviešanas mērķis ir samazināt tranzīta transporta plūsmu cauri vecpilsētai, uzlabot gaisa kvalitāti un mazināt satiksmes sastrēgumus.

3.4. Projekti un citas iniciatīvas: atsevišķi piemēri

➤ **Austrijā kopš 2021. gada jūnija tiek īstenots projekts *eTaxi Austria*, kura mērķis ir veicināt taksometru parku pāreju uz elektriskajiem transportlīdzekļiem. Projekts paredz automatizētu uzlādes sistēmu ieviešanu tieši taksometru stāvvietās,** būtiski samazinot laiku, ko autovadītāji pavada, gaidot uzlādi. Šī iniciatīva tiek īstenota pilotprojekta veidā Vīnē un Grācā, kur 10 izvēlētās stāvvietās tiek testēta *Matrix Charging* bezkontakta uzlādes tehnoloģija. Papildus Grācā tiek izmēģināti arī divi lieljaudas (*HPC*) uzlādes risinājumi. Projektā iesaistīti vairāk nekā 60 elektriskie taksometri (*eTaxis*). Lai atbalstītu pāreju uz bezemisiju transportu, tiek piedāvātas pielāgotas atbalsta paketes taksometru pakalpojumu sniedzējiem, tostarp subsidējot faktisko pārvaldājumu intensitāti vai nobraukumu. Projekts tika īstenots no 2021. gada jūnija līdz 2025. gada martam, un tā kopējās izmaksas sasniedza 8,5 miljonus *euro*. Nākotnē plānots šajā projektā izstrādāto modeli ieviest arī citās Austrijas pilsētās.

➤ **Igaunijā plānots, ka 2025. gadā Tallinā sāks darboties ar ūdeņradi darbināmi taksometri.** Projekta īstenošana tika uzsākta 2021. gadā, tam piešķirot publisko finansējumu piecu miljonu *euro* apmērā. Tā ietvaros paredzēts ekspluatācijā ieviest citstarp [30 ūdeņraža taksometrus](#), kas darbosies ar *Bolt* zīmolu. Papildus tam projektā ietilpst divu ūdeņraža uzpildes staciju izveide Tallinā. Viena elektrolīzera jauda paredzēta līdz [120 tonnām](#) zaļā ūdeņraža gadā, no kurām aptuveni 40 tonnas plānots patērēt taksometru vajadzībām. Šī iniciatīva ir daļa no plašākas stratēģijas, kuras mērķis ir integrēt zaļo ūdeņradi Igaunijas enerģētikas un mobilitātes sistēmā, vienlaikus veicinot ilgtspējīgu pārvaldājumu attīstību.

2. tabula

Valstu pieejas un atbalsta mehānismi pārejai uz videi draudzīgākiem taksometriem: atsevišķi piemēri

Valsts	Valsts politika un regulējums	Zemo emisiju zonas	Finansiālais atbalsts	Projekti un citas iniciatīvas
 Austrija	No 2025. gada atļauta tikai nulles emisiju taksometru ekspluatācija. Vīnē no 2025. gada – tikai elektriskie transportlīdzekļi	Nav minētas konkrētas zonas, taču Vīnē īsteno atsevišķus projektus	Subsīdijas līdz 10 000 <i>euro</i> par e-taksometru darbību. Projekts <i>eTaxi Austria</i> piedāvā atbalstu līdz 12 000 <i>euro</i>	<i>eTaxi Austria</i> – automatizētas uzlādes stacijas Vīnē un Grācā

Valsts	Valsts politika un regulējums	Zemo emisiju zonas	Finansiālais atbalsts	Projekti un citas iniciatīvas
 Īrija	Mērķis – līdz 2030. gadam 30 % privāto auto, tostarp taksometru, būs elektroauto	Plānotas zemo emisiju zonas Dublinā. Ieviešanas procesā	Dotācijas līdz 25 000 <i>euro</i> par elektroauto uzlādes staciju ierīkošanu mājās	Zaļās numura zīmes bezemisiju auto no 2025. gada
 Lietuva	Līdz 2029. gadam visiem sabiedriskajiem pārvadājumiem jānotiek ar alternatīvo degvielu. Ilgtspējīgas mobilitātes fonds	Kauņā no 2024. gada zemas emisijas zona. Maksa – divi <i>euro</i> par iebraukšanu zonā	Valsts budžeta un ES fondu līdzekļi elektromobilitātes atbalstam	Mērķis – līdz 2030. gadam 6000 publisko uzlādes punktu
 Nīderlande	Lielajās pilsētās no 2025. gada – tikai bezemisiju taksometri	No 2025. gada – 15 pilsētās nulles emisiju zonas	Subsīdijas nav paredzētas, izmaksas jāsedz pašiem pakalpojumu sniedzējiem	Vienošānās starp pašvaldībām un pakalpojumu sniedzējiem (<i>Uber</i> , <i>Bolt</i> u. c.)
 Norvēģija	Pašvaldības nosaka emisiju robežvērtības. Oslo – no 2024. gada tikai elektriskie taksometri	Oslo, Bergena, Trondheima – nulles emisiju zonas	Nav izstrādāti konkrēti atbalsta mehānismi. Augsts elektroauto īpatsvars nozarē	2023. gadā 88 % jauno taksometru bija elektroauto. Daudzās pašvaldībās attiecīgas prasības jau stājušās spēkā
 Slovākija	Elektromobilitātes attīstības plāns, bet specifisku prasību taksometriem vēl nav	Pašvaldības var ieviest zemo emisiju zonas pēc 2017. gada novembra	Subsīdijas iekļautas plānā, bet 2024. gadā vēl netiek īstenotas	Atsevišķi uzņēmumi (piemēram, <i>Alpha Taxi Martin</i>) jau izmanto tikai elektroauto
 Polija	Nav vienotas valsts stratēģijas taksometru pārejai uz bezemisiju transportu. Dažās pilsētās ieviesti ierobežojumi	Varšavā no 2024. gada 1. jūlija darbojas pirmā zemo emisiju zona. Iebraukt tajā atļauts tikai elektriskajiem, ūdeņraža vai dabasgāzes transportlīdzekļiem	Valsts līmenī elektromobilitātes subsīdijas, taču tās nav piemērojamas specifiski taksometru pakalpojumu sniedzējiem	Atsevišķi uzņēmumi (piemēram, <i>Ele Taxi</i>) jau piedāvā elektriskos taksometrus

Atsauce

Ja nav norādīts citādi, informācijas avots ir Eiropas valstu nacionālo parlamentu sagatavotās atbildes uz Eiropas Parlamentārās pētniecības un dokumentācijas centra (ECPRD) platformā šā apskata izstrādes vajadzībām publicēto informācijas pieprasījumu Nr. 5972 "Normatīvais regulējums un prakse taksometru un kopbraukšanas nozarē" (*Regulatory Framework and Practices in the Taxi and Ride-Hailing Industry*).

Darba noformējumā izmantoti attēli no timekļvietnēm <https://www.flaticon.com/> un <https://freeflagicons.com/>.

Pārpublicēšanas, citēšanas vai citādas izmantošanas gadījumā atsauce uz apskatu, tā autori un Latvijas Republikas Saeimu ir obligāta. Nekomerčiālos nolūkos apskatu drīkst pārpublicēt vai citādi izmantot bez īpašas saskaņošanas ar Latvijas Republikas Saeimu un autori.

Atsaucoties uz apskatu, izmantojama šāda norāde:

Laudere, M., 2025. *Taksometru nozares regulējums Eiropas valstīs*. Apskats. Rīga, Latvija: Latvijas Republikas Saeimas Analītiskais dienests.

Latvijas Republikas Saeima un apskata autore neuzņemas atbildību par apskatā iekļautās informācijas turpmāku izmantošanu un tās radītajām sekām.

Apskats neatspoguļo Latvijas Republikas Saeimas kā likumdevēja viedokli.

Visas mantiskās tiesības uz apskatu pieder Latvijas Republikas Saeimai.

ISBN 978-9934-598-92-0